

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

4

MİLLİ EĞİTİM KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

29 Mayıs 2014 Perşembe

MİLLİ EĞİTİM KOMİSYONU

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

29 Mayıs 2014 Perşembe

---0---

K O N U

Sayfa

**Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihî Alan Başkanlığı Kurulması
Hakkında Kanun Tasarısı (1/927)**

1:28

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

BİRİNCİ OTURUM

1:14

Ömer ÇELİK (Kültür ve Turizm Bakanı)	(Adana)	1:2, 9, 14
Fatma Nur SERTER	(İstanbul)	2:4
Mustafa Serdar SOYDAN	(Çanakkale)	4
Haluk EYİDOĞAN	(İstanbul)	4:6
Mehmet Volkan CANALIOĞLU	(Trabzon)	6:7
Özcan YENİÇERİ	(Ankara)	7:10
Engin ÖZKOÇ	(Sakarya)	10:11
Mehmet DANIŞ	(Çanakkale)	11:12
Suat ÖNAL	(Osmaniye)	12:13
Namık HAVUTÇA	(Balıkesir)	13:14

İKİNCİ OTURUM

15:28

İsmail KAŞDEMİR	(Çanakkale)	15:16
Ali SARIBAŞ	(Çanakkale)	16:18
İsmet UÇMA	(İstanbul)	18:19
Ali SERİNDAĞ	(Gaziantep)	19:21, 26
Ömer ÇELİK (Kültür ve Turizm Bakanı)	(Adana)	21:26, 26
Fatma Nur SERTER	(İstanbul)	25:26
Mehmet Volkan CANALIOĞLU	(Trabzon)	26
Özcan YENİÇERİ	(Ankara)	26:27
Önerge		27

Açılma Saati: 14.34

Kapanma Saati: 17.37

29 Mayıs 2014 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.34

BAŞKAN: Mehmet Naci BOSTANCI (Amasya)

BAŞKAN VEKİLİ: Avni ERDEMİR (Amasya)

SÖZCÜ: Çiğdem Münevver ÖKTEN (Mersin)

KÂTİP: Osman ÇAKIR (Düzce)

-----0-----

BAŞKAN – Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonunun 24' üncü Yasama Dönemi 26' ncı toplantısını açıyorum. Komisyonunun değerli üyelerini, Sayın Bakanı, ilgili kurumlardan gelen değerli katılımcıları, basın mensuplarını saygıyla selamlıyorum.

Toplantı yeter sayımız vardır.

Şimdi, kameralara çok teşekkür ediyoruz, yazılı basın burada kalıyor.

Bugünkü gündemimizde (1/927) esas numaralı Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihî Alan Başkanlığı Kurulması Hakkında Kanun Tasarısı yer alıyor. Söz konusu tasarıyla Çanakkale savaşlarının yapıldığı alanın açık hava müzesi olarak yeniden düzenlenmesi ve yönetilmesine ilişkin faaliyetleri düzenlemek üzere Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihî Alan Başkanlığı kurulması amaçlanmakta ve alanın bütünsel bir bakış açısıyla ele alınıp planlanması, aslına uygun olarak restorasyonunun yapılması, Çanakkale savaşlarının ruhunu yansıtacak görsel ve işitsel eserler yapılması suretiyle tarihî alanın açık hava müzesi olarak düzenlenmesi öngörülmektedir. Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihî Alan Başkanlığı Kurulması Hakkında Kanun Tasarısı'nın tümünü görüşlerinize açıyorum.

Tasarı hakkında bilgi vermek üzere Kültür ve Turizm Bakanımız Sayın Ömer Çelik Bey'e söz veriyorum.

Sayın Bakanım, buyurun.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI ÖMER ÇELİK (Adana) – Çok saygıdeğer Başkanım, saygıdeğer milletvekilleri, komisyon üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum şahsım ve Bakanlığım adına. Ayrıca, şu anda katkı vermek üzere diğer bakanlıklardan gelmiş olan temsilci arkadaşlarımızı ve değerli basın mensubu arkadaşlarımızı da selamlıyorum.

Malumları olduğu üzere Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihî Alan Başkanlığı Kurulması Hakkında Kanun Tasarısı'nın Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu görüşmeleri dolayısıyla huzurlarınızdayız.

Bilindiği üzere 2015 yılı Çanakkale Deniz Savaşları Zaferi'nin 100' üncü yılıdır. Bu nedenle, elbette diğer yıllara nispeten daha geniş, yaygın ve kapsamlı anma törenlerinin ve etkinliklerinin yapılması planlanmaktadır. Anma programları elbette düzenlenecek, hem de birkaç yıldır yaptığımız gibi Çanakkale'de savaşan ve şehit düşenlerin yaşadığı toprakların bugün itibarıyla içinde kaldığı ülkelerin de temsiliyle geniş katılımlı olarak devam edecektir. Bu bağlamda, anma törenlerine geçen yıl 29, bu yıl ise 34 ülke temsilcisinin katıldığını belirtmek isterim. Ancak, dost-düşman herkese çok şey anlatan ve hâlâ da anlatmaya devam eden Çanakkale savaşlarının yılda bir yapılacak törenlerle ve etkinliklerle hatırlanmasını yeterli bulmuyoruz. Anma törenleri gibi dönemsel etkinliklerin kalıcı bir etki bıraktığını söylemek zordur. Bu amaçla Çanakkale savaşlarının geçtiği Gelibolu Yarımadası'nda sadece 100' üncü yıl anma törenleriyle sınırlı kalmadan sürekli görev yapacak ve hizmet verecek bir yeniden yapılanmaya gitmek ve bu doğrultuda yeni bir yapı kurmak ertelenemez hâle gelmiştir. Bu çerçevede, Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihî Alan Başkanlığı Kurulması Hakkında Kanun Tasarısı'nı hazırladık.

Çanakkale'de 18 Mart 1915 zaferiyle sonuçlanan deniz savaşlarının ardından kara savaşları 1916 yılının Ocak ayına kadar sürmüştür. Çanakkale savaşları, insanlık tarihinde bir dönüm noktasının yaşandığı, milletimizin kahramanlık ve fedakârlığının doruk noktasına ulaştığı bir mücadeledir. Bununla birlikte, Çanakkale, başta milletimiz olmak üzere pek çok milletin tarihinin şekillenmesinde oynadığı rol ve verilen büyük kayıplara rağmen husumet doğurmak yerine günümüzde dahi devam eden barışçıl bir anlayış ve saygı yaratılmasıyla da tarihte müstesna bir yere sahiptir. Çanakkale Zaferi, vatanın dört bir yanından ve bugün başka devletlerin toprakları içinde kalmış olan yerlerden ve Mehmet Akif Ersoy'un ifadesiyle ancak Bedrin aslanlarının geçebileceği bir şan ve şerefe sahip olan,

Pakistan'ın millî şairi Muhammed İkbâl'in deyimleriyle kanı ümmetin namusu, şerefi ve vicdanı olan, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün millet ve vatan uğruna savaşmayı değil, ölmeyi emrettiği, Mehmetçiğin en büyük destanlarından biridir. Bu destanın yazıldığı mücadeleyi öğren, anlama ve anlatma adına yapılanları elbette yeterli görmek mümkün değildir.

Kısaca hatırlayacak olursak, 1954 yılında temeli atılan Çanakkale Şehitler Abidesi bir gazetenin açtığı yardım kampanyasıyla 1960 yılında tamamlanabilmiş, Gelibolu Yarımadası 1973 yılında Bakanlar Kurulu kararıyla tarihi millî park ilan edilmiş, 2000 yılında da 4533 sayılı Gelibolu Yarımadası Tarihi Millî Parkı Kanunu çıkarılmıştır. Bu yasal ve idari düzenlemelerin yanında Gelibolu'da alanda yapılan çalışmalar ise uzun yıllar boyunca beklentileri karşılama hususunda yetersiz kaldı. Nitekim, 1999 yılında ayaklarına eklenen rölyefler haricinde pek bir şey yapılmayan abide yapılışının üzerinden kırk yılı aşkın bir süre geçtikten sonra 2003 yılı sonunda Hükümetimiz döneminde esaslı bir bakımdan geçmiş ve çevre düzeni de yapılarak 2014 anma törenlerine yetiştirilmiştir. Gelibolu Yarımadası Millî Park ilan edildiğinden Orman Bakanlığının yetki ve sorumluluk alanındadır. Hükümetlerimiz döneminde Gelibolu'da yapılanlar fevkalade değerli çalışmalardır. Hâlen Orman ve Su İşleri Bakanlığının çok önemli çalışmaları devam etmektedir. Bu vesileyle Sayın Bakanımız Veysel Eroğlu'na ve Orman ve Su İşleri Bakanlığının bütün çalışanlarına şükranlarımızı sunuyoruz.

Bugüne kadar yapılanlar için kuşkusuz önemli imzalara atıldıktan sonra bundan sonrası için ne yapmamız gerektiğini düşünmek zorundayız. Bundan sonra Çanakkale'deki çalışmalarımıza yeni bir bakış açısı ve yeni bir yaklaşım tarzıyla hazırladığımız bu kanun tasarıyla kurulması öngörülen Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığıyla yön ve şekil vereceğiz. Yeni bakış açısıyla ve yaklaşım tarzından kastımız, bütünsel bir bakışla tarihî alanı ve yapılacakları planlamak, projelendirmek ve uygulamaktır. Bu kapsamda, öncelikle tarihî alanın savaş dönemindeki aslına uygun şekilde planlaması yapılacak, siper, mevzi, cephe, şehitlik, sahra hastanesi gibi tüm savaş alanları gün yüzüne çıkarılacak, restore edilecek ve yaşanan olayları da yansıtabilecek şekilde yapılandırılacak, bir anlamda her alan ve her mekân kendi hikâyesini kendisi anlatacaktır. Bu yıl bu çalışmaları tamamlayacak nitelikte müze, sergi alanı gibi kültürel mekânlar yapılacak, Çanakkale savaşlarının ruhunu yansıtabilecek, gezdiğimiz şehitliklerdeki şehitlerin hangi amaçlar doğrultusunda can verdiğini anlatacak sinema, animasyon, belgesel, CD, müzik, drama, kitap ve benzeri görsel ve işitsel eser ve canlandırmalar üretilecektir. Sonuçta tarihî alan bir açık hava müzesi olarak düzenlenecek ve ziyaretçilerin hizmetine sunulacaktır. Örneğin bu çalışmalarımız tamamlandığında siper ve mevzilerin içerisinde gezilebilecek, siperleri gezerken bulgur çorbası içen askerlerle oturacak ve hikâyelerini onlardan dinleyebilecek, en son teknolojiyle hazırlanmış çok boyutlu animasyonlarla çıkarmaları ve çarpışmaları bizzat içindeymiş gibi izleyebileceğiz.

Bunun yanında başta 18 Mart Şehitler Günü ve Çanakkale Zaferi olmak üzere Çanakkale Savaşları'yla ilgili tarihî alanda yapılacak anma törenleri ve etkinlikler de kurulması öngörülen başkanlık tarafından yürütülecek ve koordine edilecektir. Böylece bu konuda da bir uyum, eş güdüm ve birliktelik ve bütünlük sağlanacaktır. Başkanlığın bu çalışmaları yapabilmesi için teşkilat yapısı ve yetkileri, görevlerinin istisnai mahiyetinin gerektirdiği mali ve idari imkân ve araçlara sahip olacak şekilde düzenlenmiştir. Bununla beraber tarihî alanın yaklaşık yüzde 53'ünü oluşturan orman alanlarının bu vasfı korunmaya devam edilecek ve bu vasfından kaynaklanan korumaya yönelik faaliyet ve uygulamalar Orman ve Su İşleri Bakanlığınca sürdürülecektir. Orman ve Su İşleri Bakanlığının başta orman alanlarına yönelik olmak üzere kendi görev alanında yürüttüğü çalışmalarla Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından yürütülen hizmetler adı geçen bakanlıklarla koordinasyon ve iş birliği içinde devam edecektir. Özünde Çanakkale Zaferi'ni kazandıran yüksek ruhun, Mehmetçiğin hatırasının ve manevi mirasının yaşatılması, nesilden nesile aktarılması ve çocuklarımızın mazimizden beslenerek büyümesini sağlama gayreti yatan bu tasarıyla bugüne kadar tarihî alanın önem ve değerine uygun olarak korunması ve Çanakkale savaşlarının günümüzde dahi devam etmekte olan etkilerinin hem milletimizin hem de ilgili diğer milletlerin yeni nesillerine aktarılabilmesi için çalışmaların daha verimli ve koordineli yürütülmesini, alınan neticelerle hedefler arasında arzu edilen uyumun daha çabuk ve üst seviyede teminini amaçlamaktayız.

Çanakkale savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı Kurulması Hakkında Kanun Tasarısı'na gerek bugün Komisyon gerekse Genel Kurul görüşmelerinde vereceğiniz her türlü destek ve katkı için şimdiden teşekkür ediyorum, Komisyonunuza saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, çok teşekkürler.

İlgili kurumlardan gelip katkı yapmak isteyen arkadaşımız var mı acaba? Evet, yok.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Ben usul hakkında bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun efendim.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Gerçekten çok önemli bir yasa için toplanmış bulunuyoruz. Söz konusu bölge hepimizin göz bebeği olan bir bölge, tarihî, kültürel ve millî değerlerimizin, millî heyecanlarımızın hayata geçtiği bir bölge. Şimdi, yasaı incelediğimizde yasanın birçok konuyu içerdiğini görüyoruz. İçinde mali hükümler var, personel düzenlemesiyle ilgili hükümler var, koordinasyon kuruluna baktığımızda birçok bakanlığın bu kurulda görev aldığını görüyoruz; İçişleri, Dışişleri, Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Millî Savunma gibi. Dolayısıyla bu yasanın bütün hükümlerine yeterince katkı yapabilmek için biz Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak alt komisyona sevkinin ve alt komisyonda çok daha incelikli bir biçimde, hiçbir eksik bırakmayacak bir biçimde düzenlemesinin yapılmasını öneriyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkürler.

Öncelikle tümü üzerine görüşmeleri yapalım, onun sona ermesinden sonra teklifinizi oyalayalım. Olmaz mı Fatma Hanım?

ÖZCAN YENİÇERİ (Ankara) – Toplantıyı aslında Çanakkale’de yapseydik çok daha faydalı olurdu. Bölgeyi görmeden, bölgenin içerisine girmeden, o ruhu yaşamadan masanın başında Çanakkale’yi dizayn etmek çok şey değil ama neyse...

BAŞKAN – Özcan Bey, bu heyecanınızla bizi Çanakkale’ye götürdünüz, gitmemize gerek kalmadı.

Efendim, söz isteme sırasına göre vereceğim, bütün söz isteyen arkadaşlarımız konuşacaklar.

Sayın Serter, buyurun efendim.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan, Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; gerçekten bizim açımızdan da çok önemli olan bir yasa üzerinde görüşüyoruz. Tabii ki burada yasa metnini incelerken cevabını bulamadığımız birtakım sorular var. O soruların da bu görüşmeler sırasında belki Sayın Bakan tarafından açıklanacağını ve kafamızda yer eden soru işaretlerinin giderileceğini düşünüyoruz.

Her şeyden önce hiç kuşkusuz Gelibolu’nun, tarihî alanın yeniden düzenlenmesi, eksikliklerinin giderilmesi, Sayın Bakanın yapmış olduğu konuşmada ifade ettiği boyutlarla o bölgenin koruma altına alınıp daha da olumlu bir yapıya kavuşturulması kesinlikle itiraz edeceğimiz konular değil. Ancak birtakım soru işaretlerimiz var. Örneğin en başta tarihî alan kavramının ne olduğunu, neden bölgeye “Tarihî alan” gibi bir ismin getirildiğini ve eski isminin kaldırılmış olduğunu ve vereceğimiz değişiklik önergesinde de ifade ettiğimiz üzere, bu konuda hiçbir tanımlamanın da yasa metninde yer almamış olduğunu, bunun da bizim tarafımızdan bir eksiklik olarak nitelendirildiğini ifade etmek isterim.

İkincisi: Yasa metni incelendiğinde “Millî park vasfının kaldırılacağı” ibaresi yer almakta. Neden, millî park vasfının kaldırıldığına ilişkin de tatmin edici bir yanıtı gerekçede de bulamadık. “Millî parkın nesi bölgenin korunması için yetersiz bulundu da millî park vasfı kaldırılıyor? Acaba, millî park vasfının kaldırılmasının nedeni, koruma kurullarını devreden çıkartmak mıdır?” gibi doğal olarak bir muhalefetin sorması gereken soruların da zıtlarınız veya Sayın Bakan tarafından cevaplandırılacağını ümit ediyoruz.

Her türlü ölçekte plan hazırlama yetkisinin bu kurulacak olan başkanlığa devri yine aynı şekilde açıklanmaya muhtaç ve o maddelere sıra gelince bizim de görüşlerimizle çeşitlendireceğimiz bir ayrı maddedir.

Yasa içindeki maddelere baktığımızda, başkanlık kuruluna verilmiş olan yetkilerin bir tarafta bir sınırlama getirilirken, öbür tarafta inşaat yapmayı bile içeren hatta “Yaptırmak ve yapmak.” gibi maddeleri de içeren, çok geniş, “İşletmek, işletmeyi bizzat yapmak veya işletmeye izin vermek.” gibi ifadelerle yer almış olması da bir belirsizliği ortaya koyuyor.

Bakınız, bir koordinasyon kurulundan bahsediliyor ama koordinasyon kurulunun işlevinin ne olduğunu biz anlayamadık. Yani ne yapacak koordinasyon kurulu, yılda 2 defa toplanıp ne yapacak? Bu koordinasyon kurulu içinde yer alan bakanlıklara bakıyoruz, evet, ilintili bakanlıklar var da belki bizim ufkumuz yetmemiştir. Ben Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının oradaki işlevini cidden merak ediyorum. Neden acaba koordinasyon kurulunda yer alıyor? Ayrıca, koordinasyon kuruluna baktığımızda belediyelerin koordinasyon kurulu içine alınmadıklarını görüyoruz. Buna karşılık, örneğin, Çanakkale Belediyesi’nden belediye bütçesinin yüzde 1’lik payının gelir olarak kaydedilmesi isteniyor. Yani, yönetiminde, koordinasyonda yer almayan bir belediyeye deniliyor ki: “Sen paranı ver, geri de hiçbir şeye karışma, sus, sen zaten hiçbir şeyden anlamazsın.” Bu kabul edilebilir bir şey değil.

Maden aramayla ilgili konuda büyük bir belirsizlik olduğunu saptıyoruz. Çalışanlar konusu ise başlı başına bir gündem oluşturacak kadar karmaşık ve belirsiz. “Hangi statüde çalışacak? İşçi mi olacak, memur mu olacak? Memur olanın onayı aranmadan böyle bir göreve yönlendirilmesi nereden nerele varılabilir, neye varılabilir?” gibi pek çok konuda ciddi soru işaretlerimiz var.

Başta da söylediğim gibi -arkadaşlarım da zaten tamamlayacaklardır ayrıntılarını- evet, yeni bir düzenleme yapılsın, daha da iyi olsun ama bu yapılırken var olan bir şeyin yok edilmesi, tahrip edilmesi veya en azından siyasi amaçla çizgisinden saptırılmasına karşı biz de takdir ederseniz ki dikkatli olma ihtiyacını hissediyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkürler efendim.

Buyurun.

MEHMET DANIŞ (Çanakkale) – Şimdi, bölgede yaşayan biri olarak, bu durumları yıllardan beri yaşayan bir arkadaşınız olarak bazı konuları, belki yaşadığımız sıkıntıları aktarabilirsem Komisyona ışık tutabilirim diye düşünüyorum ama.

BAŞKAN – Mehmet Bey, zaten sırayla konuşuyoruz. Eğer vereceğiniz cevaplar var ise onları sizin de isminiz...

MEHMET DANIŞ (Çanakkale) – Cevap niteliğinde vermek istemem işin gerçeği yani alanla ilgili yaşadığımız sıkıntıları.

BAŞKAN – Hayhay yani siz söz aldınız zaten konuşacaksınız.

Çok teşekkürler.

Sayın Serter'e teşekkür ediyorum.

Sayın Mustafa Serdar Soydan, buyurun efendim.

MUSTAFA SERDAR SOYDAN (Çanakkale) – Teşekkür ederim.

Evet, bu tasarı hazırlanmadan önce keşke Çanakkale'de o bölgede yaşayan insanlarla, bilim adamlarıyla, belediye başkanlarıyla, sivil toplum örgütleriyle keşke görüşülseydi, bilgi alınsaydı, en azından bölgenin hassasiyeti daha iyi kavranmış olurdu.

Elbette ki burada hassasiyetlerimiz var. Önce o bölgede –Eceabat ilçemizin olduğu bölgedir- orada yaşam çok sıkıntılıdır, hâlen çok sıkıntılıdır, mutlaka arkadaşlarımız da biliyor. Örneğin, evin çatısı aksa çatısını düzeltemiyorsunuz, pencerenez kırılrsa pencerenez düzeltemiyorsunuz, işte, tarlanıza bakım yaparsanız otları yakamıyorsunuz, zeytinleri budadığınızda onları yok edemiyorsunuz, hayvanlarınızı her yerde otlatamıyorsunuz, buna benzer birçok sıkıntılar yaşanmaktadır. Bu yeni tasarıda bu sıkıntılar gideriliyor mu? Orada yaşayan insanlar bu sıkıntılarından uzaklaşıyor mu?

Yine, Nur Hocam belirtti, o kurulda mutlaka ve mutlaka hem Eceabat Belediye Başkanının hem Çanakkale Belediye Başkanının mutlaka bulunması gerekir ki Çanakkale Belediyesi, Ticaret ve Sanayi Odası bütçesinden yüzde 1'lik bir pay alınacak ama o kurulda temsil edilmeyen kurumlar niye oraya pay versin bir. O pay tahminî bütçeden mi gerçekleşen bütçeden mi alınacak? Yine, o bölgede yaşayan muhtarlardan mutlaka bu kurulda temsilci olması gerekir ki burada, Eceabat Kaymakamının yaptığı bir toplantı var, belki size de ulaşmıştır o bilgiler. İl genel medisi üyeleri, bütün partilerin ilçe başkanları, belediye medisi üyeleri ve muhtarlarla yapılan bir toplantıda birtakım önerileri vardır. Onları da size yazılı olarak iletebiliriz, onların talepleridir. Birçok sıkıntımız vardır. Örneğin, mevcut yasada 3'üncü bölümdeki maddelerde uluslararası yükümlülükler vardır. Bunlar kalkıyor mu iptal oluyor mu? Örneğin, üçüncü bölümdeki 9'uncu madde mevcut yasada: "Lozan Barış Anlaşmasının mezarlıklar ve anıtlara ilişkin 124 ile 136'ncı maddeleri hükümleri saklıdır." diyor. Bunlar ne olacak, onu merak ediyoruz.

Yine, 100'üncü yılla ilgili kurulacak ajansın ne olacağı burada belli değil. Bununla ilgili bir şey belirtilecek mi? Alan rehberliği ne olacak? Bunları da öğrenmek istiyoruz.

Bir de Sayın Bakan, çok güzel şeyler anlattınız, Çanakkaleli olarak heyecanlandım. Bir an önce bu iş gerçekleşse de o siperlerde o günleri yaşasak diye düşünmeye başladım ama orada yaptığınız bir simülasyon merkezi var biliyorsunuz, simülasyon merkezinde 11 bölüm var. Bilmiyorum kaç arkadaşımız orayı gezdi. 10 bölümde gerçekten çok heyecanlanıyoruz. Bir an olsun geçmişe gidip o anı yaşamaya çalışıyorsunuz, o kadar çok duygu yükleniyorsunuz ki, o kadar çok heyecanlanıyorsunuz ki ama 11'inci bölüme geldiğimizde "Yaşasın, Başbakan ve Cumhurbaşkanı" diyeceğimiz geliyor. Öyle bir tanıtım yapmışsınız ki, öyle bir algı yaratmaya çalışmışsınız ki sanki bu cumhuriyeti kuranlar Başbakan ile Cumhurbaşkanı. Şimdi, yeni yapacağınız yerde de bu algıyı devam ettirecek misiniz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Mustafa Serdar Soydan, çok teşekkürler.

Sayın Haluk Eyidoğan, buyurun efendim.

HALUK EYİDOĞAN (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri, değerli milletvekilleri, değerli uzmanlar, bürokratlar; hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan oturumu açarken farklı kurumlardan gelen siz çok sayıda değerli şahsiyete bu konuda, bu kanun tasarısı konusunda görüşleri varsa bildirmelerini talep etti. Ancak, nedense bu değerli bürokrat ve uzmanların bu önemli kanun tasarısı konusunda görüş bildirmeyi istememelerini gördüm ve bunu anlayamadığımı ifade etmek istiyorum. Çünkü, biz milletvekilleri, her birimiz belli konularda uzmanlaşmış insanlarız, her şeyi bilemeyiz ama bu kanun tasarısını hazırlayan veya hazırlarken emeği geçmiş ya da bu konuyu bilenlerin görüşlerini alsaydık bu Komisyon tartışmalarının çok daha yararlı geçeceğini düşünüyorum.

Değerli Bakan, Sayın Başkan; bu kanun tasarısının Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun CHP'li üyesi olarak dün akşam bir vesileyle elime geçtiğini bildirmek isterim. Her komisyon çalışmalarında, nedense, biz dar zamanda hızlı bilgilendirilerek komisyon çalışmalarını başlatmak durumunda kalıyoruz. Ben de her komisyon çalışmalarında bunu kayda geçirmek istiyorum. Nedense son anda, kırk sekiz saat kala, yirmi beş saat kala, her neyse, bu tasarılar bize geliyor ve derhâl toplanıp görüş bildirmemiz gerekiyor. Dün akşamüstü bu tasarıyı aldıktan sonra tali komisyonun 6 tane CHP'li komisyon üyesi ve sözcüsü olarak oturduk danışmanımın, milletvekiline verilen bu komisyon görevinin bilincinde olarak bütün gece dersimizi çalıştık ve görüşlerimizi hazırladık ve buraya geldik. Keşke daha önceden bu konuda bilgilendirilseniz, bu tasarı elimize geçseydi ve değerli bürokrat ve uzmanlarla danışma, görüşme imkânlarımız olsaydı daha bilimsel bir platformda bu konuyu, bu kanunu tartışsaydık. Ama hep böyle oluyor. Ben bunu kendi komisyonunda Komisyon Başkanlığına da ifade ettim. Neden böyle oluyor? Yanlış olan nedir? Bunu konuşalım. Bir yerde yangın var da mal mı kaçırıyoruz? Niye aceleyle getiriliyor? Yani, ben akademik ortamdan geldim. Bir konuda sağlıklı görüşlerin ortaya çıkabilmesi için bir zaman gerekiyor. Yani, bunu buradan alırsanız geçirelim, Genel Kurula getirelim, orda da alırsanız ya da bir şekilde geçirelim. Sonra? Sonra bunlar Meclise tekrar madde madde düzeltilmek üzere geliyor, ben iki üç senede bunu gördüm.

Şimdi, müsaade ederseniz bu konudaki görüşlerimi ifade edeyim. Şimdi, kanun tasarısına baktığımız zaman "tarihî alan" diye bir tanım görüyoruz, aslında tanım görmüyoruz. "Tarihî alan, bu metnin ekindeki alandır." diyor ve "Tanımlar" başlığı altına konuyor bu. Böyle bir anlayış olabilir mi? Yani, "Tarihî alan eşittir, bu kanun tasarısının ekindeki alandır." diyor. Madem bir kanun çıkarıyorsunuz, Gelibolu Millî Parkı yerine... Tarihî alanla ilgili bir kanun çıkarıyorsunuz, tarihî alanı bir tanımlayın Allah aşkına. Yani, bunu anlamak mümkün değil. Sonra "Gelibolu Millî Parkı" sözcüğü içinden "millî" sözcüğünü niye kaldırıyorsunuz? Tanımını yapıyorsunuz da millî sözcüğü niye kalkıyor? Yani, Gelibolu Millî Parkı yok, Gelibolu tarihî alanı var. Peki, tarihî alan ne? Tanım yok.

Şimdi, ben size millî park nedir, onu burada kayıtlara geçmesi için ifade edeyim, kayıtlardan. Şöyle tanımlanıyor ilgili yönetmeliklerde: "Bilimsel ve estetik bakımdan millî ve milletlerarası ender bulunan tabii ve kültürel kaynak değerleriyle koruma, dinlenme ve turizm alanlarına sahip tabiat parçalarıdır." Koruma var, dinlenme var, turizm var, millî var, milletlerarası var, bilimsel var, estetik var. Bunu kaldırıyorsunuz. Bir de üstüne üstlük, tanımını da yapıyorsunuz. "Tarihî alan" Bana biri tarif edebilir mi şu anda burada Komisyon üyelerinden ya da uzmanlardan, tarihî alan nedir? Not alacağım ya da kayda geçsin. Tanımı olmayan bir kanunu görüşüyoruz.

Genel itibarıyla, Gelibolu Yarımadası Tarihî Millî Parkı'nın işleyişini incelendiğinde parkın korunmasına yönelik olarak birçok kısıt ve düzenlemenin kanun ile hüküm ve garanti altına alındığı görülmek ile birlikte -mevcut durumu söylemeye çalışıyorum- uygulamaya yönelik teknik faaliyetlerinin Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğü uhdesine bırakılmış olması, 27/11/2005 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiş olan 26006 sayılı Alan Yönetimi ile Anıt Eser Kurulunun Kuruluş ve Görevleri ile Yönetim Alanlarının Belirlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik uyarınca kurulan ve teknik anlamda daha fazla potansiyel taşıyan alan yönetim başkanlıklarının imkânlarından faydalanılmasının önüne geçmektedir. Alan yönetim başkanlıkları, bu anlamda hazırlamakla yükümlü oldukları alan yönetim planları marifeti ve teknik yapıları ile daha fazla olanak sunmakta fakat alanın mevcut statüsü ve yapı yasalarının esnetilmesi tehdidi bu planlar ve mevzuat değişikliği marifetiyle gündeme gelir ise geri dönülmez birtakım zararların doğması riskini de ortaya çıkarmaktadır.

Şimdi, Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı Kurulması Hakkında Kanun Tasarısı'yla ilgili bazı tespitlerimi size aktarmak istiyorum. Tasarı uyarınca ortaya çıkacak yapının yürürlükte olan mevzuatta yer alan kısıtların biraz daha esnetilmesi sonucunu doğurabileceği görülmektedir. Tasarının 3'üncü maddesinin (a) bendinde yer alan "Tarihî Alanda tarihî alan planlarında öngörülenler dışında, yeni yapı ve tesis yapılamaz." ifadesi yapılacak yeni planların hangi esaslara göre planlanacağını önemli hâlde getirmektedir. Burada kurulacak bu alan başkanlığı, tüm plan yetkilerini kullanma yetkisine sahip oluyor. Yani, yerel yönetimin görüşleri ve bununla ilgili planlama yetkileri, her şeyi kendi uhdesine alıyor. Bu ne kadar sağlıklıdır, bunun iyi düşünülmesi lazım.

Tasarının 3'üncü maddesi (b) bendinde yer alan ifade de uygulamaların alan planı esaslarına göre yürütüleceğini hükme bağlamaktadır. Tasarının 3'üncü maddesinin (c) bendinde yer alan "Tarihî alan planlarında belirlenmiş düzenlemeler ve müzeler dışında

yapı ve tesis yapılamaz.” birtakım istisnaları beraberinde getirebileceğine işaret etmektedir. Tasarının 3’üncü maddesinin (ç) bendiyle alan, millî park statüsünden çıkarılmakta, bu kanun hükümleri uyarınca uygulama yapılacak tarihî alan statüsü tanımlanmaktadır. Aynı maddenin diğer bentleri uyarınca da köy yerleşik alanları ve iskân edilmiş olan Eceabat imar uygulamaları alan yönetim başkanlığının görüşüne bağlanmaktadır. Alan yönetim başkanlığının hazırlayacağı tarihî alan planları da Bakanlık onayı şartına bağlanmaktadır.

Tasarının 8’inci maddesi ise yapı denetimi, yıkım vesaire faaliyetleri düzenlemektedir. Bu kapsamda, daha evvel 4533 sayılı yasa uyarınca düzenlenen imar kirliliği ve bu hususlardaki yetkiler, bu kere alan yönetim başkanlığına tanınmış, Eceabat ve köyler, yıkımı vesaire konularında kapsam dışı bırakılmıştır.

Tasarının 13’üncü maddesi ile de tasarıyla kaldırılan millî park statüsüyle birlikte, 4533 sayılı Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı Kanunu da yürürlükten kaldırılmıştır.

Tasarının geneli ele alındığında, Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğü yerine kurulduğu görülen alan yönetim başkanlığı, birtakım dünya örneklerinde olduğu gibi teknik altyapı ve kuruluş felsefesi açısından makul görülebilir. Öte yandan, uygulama inşa ve planlama hususlarının birtakım açıklar içermesi, Bakanlığın onaylayacağı bir planda yarımada içerisinde koruma-kullanma dengesini kullanma lehine değişme riski taşıdığını da açıkça ortaya koymaktadır. Yani, korumayı bir şekilde burada gölgeleyip, zayıflatıp kullanma lehine bazı kapıların açılmasının mümkün olabileceği görüşündeyiz.

Burada özellikle ifade etmek istiyorum: Bu kanun taslağının hazırlanmasında niyet iyi olabilir ya da öyle görülebilir. Cümleler arasına saklanmış, bu Komisyonun ortaya çıkarabileceği bazı niyetler olabilir. Ancak, bugüne kadar gerek komisyonlardaki görüşmelerimizde gerekse basına yansıyanlarda ve Türkiye’de yapılan bazı uygulamalarda görüyoruz ki Hükümet koruma ve kullanma konusunda maalesef yeterli değildir. Öyle olsaydı birinci derece tarihî, doğal ve arkeolojik sit alanlarının bir kısmı imara açılmazdı, orman alanları, meralar imara açılmazdı. İstanbul’un gözbebeği Prens Adaları’nın Sivriada ve Yassıada’sı kanun maddesiyle imara açılmazdı. Doğal sit alanlarının, arkeolojik sit alanlarının, tarihî sit alanlarının bugünlerde gazetelere düşen ve tartışılan özelleştirilmesi temayülleri konuşulmazdı. Şimdi bunları yapınca Hükümetin bu yaklaşımları, bu tavırları, ortaya çıkan bazı olaylar biz muhalefete güven vermediği için Hükümetin getirdiği bu tür kanun taslaklarının ileride doğa, tarih ve arkeoloji için, çevre için, koruma için olumsuzluklar getireceği düşüncelerine kapılıyoruz çünkü Hükümet bu konularda çeşitli zafiyetler ortaya koymuştur, örnekleri vardır. O nedenle biz tepitlerimizi yaptık. Gerek burada gerekse Genel Kurulda değişiklik önergelerimizi ve görüşlerimizi sunacağız. Biz korumadan, tarihî değerlerin, çevresel değerlerin, arkeolojik değerlerin, doğal değerlerin korunmasından yanayız, insanın korunmasından yanayız, yerel kültürlerin korunmasından yanayız. Gelin buysa bunun altına hep beraber imza atalım. Yok eğer yarın bir gün bu kanuna dayanıp Sayın Bakan ya da başka bir bakan yetkisini kullanarak Bakanlık oluruyla -bunun örnekleri vardır- kararlar alıp bu 33.500 hektarlık sizin deyiminizle tarihî alanı genişletip Çanakkale ilinin, ilçelerinin diğer başka yerlerine de bu kanuna istinaden imar planları değişiklikleri, plan değişiklikleri yaparsa bunun sorumlusu hepimiz oluruz. Bu kısıtları getirmemiz lazım Sayın Komisyon üyeleri, Sayın Başkan, Sayın Bakan. Madem “koruma, kollama, kullanma” diyorsunuz, koruma ağırlıklı kullanma; buna dikkat etmemiz gerekiyor.

Dinlediğiniz için çok teşekkür ediyorum. Umarım ülkemizin, millî değerlerimizin ve menfaatlerimizin yararına olur.

BAŞKAN – Haluk hocam çok teşekkürler.

Küçük bir açıklama: Kanun tasarılarının görüşülmesine ilişkin süre konusunda bir temenniden bahsettiniz daha geniş bir şekilde konuşulup tartışılması için. Bu kanun tasarısını prosedürlere uygun bir zamanlama içinde getirdik ama öyle bir temenni tabii ki düşünülebilir. Zannediyorum kimi kanun tasarıları da daha geniş bir zamanda konuşuluyor, tartışılabilir.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Salı günü geldi.

BAŞKAN – Yani, hukuki prosedürlere uygun davrandık onu belirtiyim.

Ayrıca da çok teşekkürler gereken ilgiyi gösterip, çalışma yapıp güzel temennilerle birlikte eleştirilerinizi ifade ettiğiniz için.

Sayın Mehmet Volkan Canalıoğlu, buyurun efendim.

MEHMET VOLKAN CANALIOĞLU (Trabzon) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli yönetim, değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Bakanımız, değerli bürokrat arkadaşlarım, milletvekili arkadaşlarım ve değerli dinleyenler; gerçekten çok önemli bir yasayı görüşmek üzere toplanmış bulunmaktayız ve bizim de temennimiz, bu yasanın gelecek kuşaklara aktarılması noktasında çok önemli, burada toplanılarak Genel Kurulda da oylanarak geçmesini istiyoruz. Ben de sözlerime başlamadan önce gerçekten bu savaşların çok önemli olduğunu ve 1915-1916 yılları arasında Gelibolu Yarımadası’nda Osmanlı İmparatorluğu’yla itilaf devletleri arasında yapılan deniz ve kara muharebelerinde, dünya savaş tarihinde böyle bir savaş yaşanmadığının örneğini gelecek kuşaklara aktarmamız gerekmektedir ve böyle bir savaşın yaşanmaması da

elbette ki temel temennimizdir. Bu işgal devletlerine karşı verilen var olma mücadelesi ve yine bu savaşta cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün tarih sahnesine çıktığı 57. Alay'a şu meşhur emrini vererek "Ben size taarruzu emretmiyorum ölmeyi emrediyorum. Biz ölüncüye kadar geçecek zaman zarfında yerimize başka kuvvetler ve komutanlar kaim olacaktır." sözüyle savaşın Türk milleti lehine dönüştüğüne de tanık olmuşuzdur ve yaşamaktayız kuşaklar olarak.

Değerli Başkan, Değerli Bakanımız, değerli arkadaşlarım; bu savaş gerçekten çok önemli ve böyle bir savaş dünya tarihinde görülmemiştir. Bu savaşta -hepinizin bildiği gibi- her iki tarafın da dinlenme esnasında birbirlerine üç beş metre mesafede olan siperlerde karşı karşıya dururken birbirlerine su ve biri diğerine bisküvi ve gıda maddesi atarak bir insanlık dersi de dünya tarihine vermişlerdir.

Yine, bu savaşlarda gerçekten Trabzon olarak da Trabzon Lisesi son sınıf öğrencileri mezun vermemiştir. Oradaki son sınıf öğrencilerimizin hepsi Çanakkale'ye gitmiş ve orada vatan için, ülkenin birliği ve beraberliği ve kurtuluşu için şehit olmuşlardır. Çok enteresandır, Trabzon bir futbol kentidir ve bu futbol kenti içerisinde bizim iki futbol takımımızdan İdman Yurdu takımımız da, bu aslanlar da yine topraklarını bırakmışlar, sahayı bırakmışlar ve Birinci Dünya Savaşı'na gidip ülkenin birliği, beraberliği için şehit olmuşlardır. Onların tekrar "ruhları şad olsun, mekânları cennet olsun." diyoruz.

Şimdi böylesine önemli bir savaşın, elbette ki gelecek kuşaklara aktarılması noktasında ve o alanın korunması noktasında kanun çıkarılması gerekmektedir. Ancak bu çıkarılan kanunların tek taraflı olarak değil oradaki bütün kurumları kapsayacak şekilde olması gerekmektedir. Bakınız kanunda bütçeyi ele alırsak, bu kurulacak olan başkanlığın bütçesine İl Özel İdaresinin, Çanakkale Belediyesinin ve Ticaret ve Sanayi Odasının kendi bütçelerinden yüzde 1'lik bir pay verilmesi isteniyor; güzel. Peki, Çanakkale Belediyesi Başkanlığı nerede? Bu koordinasyon kurulunda -11 kişiden Koordinasyon Kurulu var- Çanakkale Belediyesi nerede? Bugün Çanakkale Belediyesi CHP'de olabilir yarın bir başka partide olabilir. Peki Sanayi ve Ticaret Odası nerede? Bütçelerinden pay veriyorlar ama kendileri yalnız "Siz para verin kardeşim. Kuracağımız bu devlet protokolüyle biz sivil toplum ve yerel yönetimleri dışarıda bırakırız ama sizin bütçenizden yüzde 1'lik payı alırız..."

Peki sevgili arkadaşlar, Hükümetimiz her zaman, her söyleminde ne diyor? "Yerel yönetim" diyor, yerel yönetimlerin öneminden bahsediyor, ona vurgu yapıyor ama bu demek ki özde değil sözde kalıyor. Bu Kanun'da bile belediye ve yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları, odalar ve belediye başkanları dışarıda bırakılmıştır.

Bir ikinci konu: Burada sormak istediğim, öğrenmek istediğim personel konusu. 300'e yakın personel alınacak Sayın Başkanım. Bu personel gerçekten baktığımız zaman çok özel niteliklerle donanmış, sözleşmeli olarak başka kurumdan da bir onayla alınabilecek. Peki, burada acaba şu düşünülebilir mi? Ben de Kültür ve Turizm Müdürlüğü yaptım, Sayın Müsteşarımızla beraber çok çalışkan bir arkadaşınız olarak, şunu söylüyorum: Bizim Kültür ve Turizm Bakanlığında gerçekten tecrübeli, bilgi birikimli insanlar var, bunlardan faydalanılacak mı? Yoksa bunların hepsi dışlanacak yeniden bir kadroyla 300 kişi istihdam edilecek mi? Elbette ki istihdamdan yanayız ama istihdam yaparken de bu Bakanlık içindeki yetmişmiş insanların da elbette bunun içine dâhil olması düşünülüyor mu? Temennimiz düşünülmesi noktasında olmasıdır.

Burada söylemek istediğimiz, altını çizmek istediğimiz mutlak surette sivil toplum kuruluşlarının da burada olması gerekiyor. Ve bakın, Çevre ve Orman ve Su İşleri Bakanlığının belli noktada yetkileri ortaya konuluyor ama belli noktada da yetkileri elinden alınıyor gibi görünüyor yani orada yapılacak olacak restorasyon çalışmalarında Orman ve Su İşleri Bakanlığının kanunları işlemiyor ve bütün bu şeylerin tamamen Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yapılması gerektiği de bu kanunun maddesinde ifade edilmiş olunuyor. Bu noktada koordinasyonu çok iyi sağlamak lazım çünkü devlet kuruluşundan geldiğim için, yirmi dokuz yıl hizmetim olduğu için bakanlıklar arasında bazen koordinasyon sağlanamayabiliyor. Bakanlar "evet" diyebiliyor ama bürokratlar aşağıdan birbirlerine karşı yazışmalar yapamayabiliyor. Bunun da çok iyi şekilde koordine edilmesi lazım ve bürokratlarımızı da ona göre tespit edip tamamen bu kanunun gelecek kuşaklara aktarılması noktasında ele alınması konusunda da katkı sağlamları gerektiğini bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Sayın Bakan, şimdilik bu kadar söylüyorum, daha sonraki süreçte gene söz gelirse ilave ederim.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Canalıoğlu, çok teşekkürler.

Şimdi, Sayın Özcan Yeniçeri, buyurun.

ÖZCAN YENİÇERİ (Ankara) – Evet, ben de öncelikle bu tasarının memleketimize, milletimize hayırlı olmasını diliyorum. Ancak, bu tasarı çok hayırlı bir şuurun ürünü olarak ya da bir şuur üretme ürünü olarak ortaya konuldu ise buna hiç kuşkusuz hiç

kimsenin söyleyeceği bir şey olamaz. Ve çok net Çanakkale'yle ilgili bir iki hususu söyleyeyim. Çanakkale cephesi veya savaşı aslında Türk Kurtuluş Savaşı'nın bir provasıdır. Türk Kurtuluş Savaşı'nın kurmay heyetinin hemen hemen tamamı Çanakkale Savaşı'nın komutanlarıdır ya da orada çarpışan insanlardır. Çanakkale cephesinde aslında dünyanın en büyük donanmalarının çok iyi bir komutan, çok iyi bir hazırlık ve çok iyi bir yönetim altında yenilebileceğini bize göstermiştir ve düveli muazzamanın yenilebileceği, Kurtuluş Savaşı'nın başarılabilirliğine olan inanç Birinci Dünya Savaşı'nın çehresini de, arkasından gelen Türkiye Cumhuriyeti devletinin de kuruluşunu ortaya çıkarmıştır. İşgallere karşı direnişler ve o direnişlerin ruhu da yine Çanakkale ruhudur aslında. Bu savaş Türkiye'de devlet kuran iradeyi üreten bir savaştır. Balkan Savaşları'nda yaşanan ve utanç verici bozgunun yarattığı travma aslında Çanakkale Savaşları'yla tolere edilmiştir, bunu hiçbir zaman göz ardı etmememiz gerekir. Birinci Dünya Savaşı'nın ve onun en önemli cephelerinden olan Çanakkale Savaşı'nın, Çanakkale coğrafyasının ve Gelibolu'nun her türlü korumaya, her türlü yüceltmeye ve her türlü geliştirilmeye ihtiyacı vardır ve buna da kimsenin itirazı yoktur. Ancak, ancak dedikten sonra şunu söylemeyi bir zorunluluk ve gereklilik görüyorum: Sayın Bakanım, değerli Komisyon üyesi arkadaşlar ve değerli bürokratlar; şimdi bu yasa tasarısı bizim önümüze geldiğinde benim aklıma ilk gelen şey: "Acaba yine bir alışveriş merkezi mi bir yere kuracaklar ya da yine bir şeylerden tasarruf ederek bir rant aracı hâline getirebilecek bir mekanizma mı devreye girecek?" diye böyle bir korku hemen içime üşüşüyor. Bu, geçmişte yaşadıklarımızla ortaya çıktığı için, somut bir olgu olarak karşımızda olduğu için böyle bir kaygıya kapılıyoruz ve böyle bir tasarı bize geldiği zaman, ilk baktığımız şey de şudur, bunu Sayın Bakandan da ben rica ediyorum: Bu tasarı hazırlanırken hangi aşamalardan geçti? Bu tasarıyla ilgili kaç tane sempozyum, kaç tane bildiri, kaç tane rölöve çalışması yapıldı ve bu çalışmalar kamuoyuyla ne kadar paylaşıldı? Ve bununla ilgili herhangi bir televizyon programı yani basın ve yayınlarda bununla ilgili yapılan çalışma var mıdır ve bu çalışma hangi düzeyde olmuştur? Eğer bu tür çalışmalar varsa ve bize gelen Sayın Komisyon Başkanının göndermiş olduğu metnin arkasında buna da yer verilmiş olsaydı çok faydalı olurdu diye düşünüyorum. Çünkü, ya, böyle de bir şeyi yapmak gerekir, Çanakkale'ye de kimsenin itirazı olmaz zaten, böyle bir düzenleme yapalım yani. Şunu söylüyorum: Bunu küçültmek için söylemiyorum. Burada çok büyük bir emek var, çok büyük bir mesai var, çok yönlü düşünülmüş ve üzerinde çalışılmış bir konu olduğu belli. Ama, bu konunun dayandığı arkeolojik, tarihî, kültürel ve sanatsal altyapının ne olduğunu bilmiyoruz. Benim eleştiri noktam onun üzerinde.

Şimdi, bu çalışmanın "tarihî alan" diye ifade edilen bu bölgenin sanatsal, kültürel, çevresel, ekonomik ve sosyolojik analizleri yapılmış mıdır, etkileri yapılmış mıdır? Burada bazı maddelerde oradaki yaşayan insanlarla, hayvanlarla, özel mülklerle ilgili hükümler elbette var, onu görüyorum ama acaba öngördüğümüz ya da öngöremediğimiz, bu yasanın yürürlüğe girmesiyle beraber meydana gelecek çevresel etkiler nelerdir ve bunları tolere etmek için ne türlü bir yasal ya da yapısal değişiklik öngördüğümüz düşünülmüş mü önceden, ortaya konulmuş mudur? Bununla ilgili doğrusu kuşkuvarım olduğunu ifade etmek istiyorum. Şunu herkes bilmelidir ki tarih, inanç değerleri ve kültür topluma mal edilmedikten sonra, toplum kabullenmedikten sonra, toplum sahiplenmedikten sonra ne kadar süslü cümlelerle ifade edersek edelim, ne kadar mükemmel yasalar çıkarırsak çıkaralım uygulama şansı olmaz. Onun için, toplumla barışık toplumsal gerçekleri kucaklayan yasa ve değişim ve dönüşümlerin üzerinde durmak ve onları toplumun önüne götürmek gerekmektedir.

Şimdi, mesela, Çanakkale Savaşı'nın geçtiği ve müze hâline getirilecek alan ya da tırnak için "tarihî alan" dediğimiz bu bölgede yaşayan insanlarla uyumlu hâle getirilmesi için, o insanların bu projeye sahip çıkabilmesi ve bu projenin kendilerinin katkısıyla yürüyecek hâle getirilmesi için ne düşünülmektedir veya ne yapılıyor bunu öğrenmek isteriz. Burada yaşayan ki bu köylerin tamamı gazi köylerdir yani Çanakkale Savaşı'ndaki bu bölge tepeden tırnağa bir kanlı boğuşmanın, kanla sınavın geçtiği yerlerdir ve zannedildiği gibi, Çanakkale Savaşı geçmişi ve sona ermiş bir savaş da değildir. Çanakkale Savaşı Çanakkale türküleriyle her gün terennüm ettiğimiz ya da oradaki anlatılan efsanelerle aslında hemen hemen her zaman yaşadığımız bir şey, hele hele Çanakkale'de yaşayanların bunları çok daha fazla içselleştirdiğini, her gözlerini açtıklarında meydana gelen oradaki herhangi bir çatışmanın veya oradaki bir efsanenin anlatımlarıyla iç içe girdiklerini ve o ruhu yaşadıklarını biliyoruz ve dolayısıyla da kurulacak, orada alınacak ve çalıştırılacak birtakım görevlilerin tamamen yerel kişilerden, o köylerden alınması veya görevlendirilmesi konusunda ne düşünüyor, bunu da öğrenmek istiyoruz.

Bu tarihî alan ilan edilme ve bununla beraber acaba bölgede yaşayan insan ve bölgede yaşayan canlıların hayatında ne türlü bir değişim meydana gelecektir? Bu düşünülmüş müdür, bunun için gerekli tedbirler alınmış mıdır? Gerek Sayın Serter gerekse diğer arkadaşlarımızın da belirttiği gibi, tarihî alanın da ne olduğu burada çok açık olarak belirlenmiş değildir.

Şimdi, iktidara karşı olan, oradaki diyelim etkin olan bir belediyenin veya bir köyün “İşte, sizi tarihî alan içerisinde biz görüyoruz.” diye böyle bir kapsam ifade ederek oradaki birtakım haklarının ve hukuklarının istismak edilmesi söz konusu olabilecektir. Bu da bize tarihî alan konusunda çok ciddi bir tanımlama, bir sınırlama ve bir kapsam belirlemesini zorunlu kılmaktadır.

Diğer taraftan, millî park olmaktan bu bölgeyi çıkarmanın olumlu ve olumsuz katkısı nedir, niçin millî park olmaktan çıkardık? Madem millî park olmaktan çıkardınız, bunun adına da “millî tarih alanı” diyelim dersek çok yanlış bir şey mi söylemiş oluruz diye sormak lazım. Bu arada tarihî alanla ilgili eğer bir tanımlama ve bir tarifleme de bir sıkıntımız varsa... Şimdi şöyle de denilebilir. Yani “Bölgenin tamamı tarihî alan olarak ilan edilmiştir.” de denilebilir.

Burada zaten arkasında bizim hiç anlamadığımız koordinatlar, planlar, rakamlar var; “1417.Y”, işte “441”, bir yığın “limit”, “türev” gibi kavramlarla ifade edilmiş. Hiçbir şey anlamadım ben doğrusu, bunlara baktım ama bir şey olduğu kesin.

NEBİ BOZKURT (Mersin) - GPS kullanmak lazım.

ÖZCAN YENİÇERİ (Ankara) – Doğru, evet.

İşte, onun için dedim ki...

İSMAİL KAŞDEMİR (Çanakkale) – Hocam, onu da anlamayıver.

BAŞKAN – Özcan Hocam, bizi şaşırtıyorsun.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI ÖMER ÇELİK (Adana) – Başkanım tarihî bir şey söyledi...

İSMET UÇMA (İstanbul) – “1417” koordinat.

ÖZCAN YENİÇERİ (Ankara) – Onu ben de biliyorum, o kadarını biliyoruz.

Şimdi, problem şu: Yani bu, aslında benim sözlerimi itibarsızlaştırmanın ürünüdür, kınıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Aşk olsun.

ÖZCAN YENİÇERİ (Ankara) – Evet, ben çalışıyorum Sayın Başkan, gece gündüz çalışıyorum, buna emin olabilirsiniz. Dolayısıyla, çalıştığım bir konuda fikirlerimi ifade etmekten de rahatsızlık duymuyorum.

Konuyla ilgili, izin verirseniz, söyleyeceğim bir husus da şu: Bu tarihî alanda sıkıntı, hepimizin, muhalefetteki komisyon üyelerinin endişeleri var. Dolayısıyla, eğer bu tarihî alanın herkesin içinde olacağı bir komisyon tarafından belirlenmesi ya da herkesi ikna edecek derecede bir tanımlamasının yapılmasının zorunlu ve gerekli olduğunun özellikle altını çizmek istiyorum.

Şimdi, bir de koordinasyon kurulu var. Bu koordinasyon kurulunda devlet var, millet yok, bir de tarih yok yani herkes var. Sayın Serter de söyledi, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı var, Dışişleri Bakanlığı var, Gençlik ve Spor Bakanlığı var, İçişleri, Kültür, Millî Eğitim, Millî Savunma, Su İşleri... İyi de bu yerel yönetimlerden kimse yok.

Başka bir şey daha var, Tarih Kurumu Başkanı da yok, Tarih Kurumu da yok. Tarihî alanda tarih yok; alan var, tarih yok. Yani burada Tarih Kurumu Başkanlığının bir üyesinin de behemehâl olması gerekiyor halka mal etmek için, belediyelerin yani yerel yönetimlerin burada mutlaka üyelerinin olması gerekiyor. Kaldı ki “Bütçesine katıldığı bir şeyin yönetimine niye katılmasın?” sorusunun doğru cevabını kimse bize burada veremez ve ifade ettiremez.

Bir de yıkmayla ilgili bir şey var: “Tarihî alanda bulunan ve aşağıda belirtilen yapı ve tesisler ilgili mevzuat uyarınca Başkanlık tarafından yıkılır ya da yıktırılır.” deniliyor. “Bu Kanun hükümlerine aykırı olarak yapılmış her türlü yapı ve tesisler.”

Şimdi, bu kanun hükümleri daha yeni yürürlüğe gireceğine göre herhangi bir bina yapılmamış demektir. “Bu Kanun yürürlüğe girdikten sonra” ise eğer murat edilen. Eğer öncesi için murat edilen ise, o zaman da bunun belirlenmesi nasıl olacaktır? Tarihî alan olarak komisyonun ortaya koyduğu bina türü ve tipi nedir? Burada bir keyfilik söz konusu olabilir mi? Hesabını gelmediği, işte “Senin bu binan uygun değil ya da biz istismak ettiriyoruz ya da yol geçiriyoruz...” Çünkü bunların çok örneklerini biz yaşadık da onun için söylüyorum. Burada geniş, muğlak ve müphem bir yetkilendirme ifade edilmiş, bunun da açıklığa çıkarılması lazım.

Zaten tarihî alan ilan edildikten sonra da hiç kimse oraya bina yapamaz; yaparsa görevinizi yapmış olmazsınız. Yapılmadığına göre, yapılmayan bir bina da yıkılmaz zaten ama bundan öncekiler için kastediyorsanız, onu da tariflemeniz lazım ne acaba bu alana uygun düşmüyor; onun da açık bir şekilde ifade edilmesi ve ortaya konulması gerekiyor.

Tabii, bu mesele, biraz önce söylediğimiz gibi bizi heyecanlandıran bir mesele. Sayın Bakanın sözlerinden de çok mutlu olduğumu özellikle ifade etmek istiyorum. Türkiye’de bu tarih meselesi çok fazla ve tarihî figürler çok fazla algılanmış değil ya da çok fazla içselleştirilmiş değil. Aslında herkes burada bir tarihtir. Kaç yaşındaysanız o kadar bir tarihiniz var demektir. Yani biz aslında tarihsel muhassalalarız, milletler de öyledir; orada üretilmiş olan, ortaya konulmuş olan gayretler ve enerjilerin de bununla ilgili olarak

ifade edildiğini rahat olarak söyleyebiliriz ve bu bağlamda işin içerisine bakmamız gerekmektedir. Tabii, hep maddeler üzerinde de konuşacağımız için daha fazla sözlerimi uzatmıyorum, Sayın Başkan da rahatlatayım.

Ben hayırlı olmasını diliyorum.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI ÖMER ÇELİK (Adana) – Sağ olun.

ÖZCAN YENİÇERİ (Ankara) - Umarız, bu eleştirdiğimiz konularla ilgili telafi edici sözleri de duyururuz, tedbirleri de görürüz ve böylece, gönül hoşluğuyla, rahatlığıyla bu kanunu alkışlarız.

BAŞKAN – Efendim, her zaman kendisini zevkle dinlediğimiz Özcan Bey'e çok teşekkür ediyorum. Otuz yıldır arkadaşım, çalışkanlığını ben biliyorum. Biraz önceki "Gece gündüz çalışıyorum." ifadesini, benim haricimde, tanımayan arkadaşlar için söylediğini düşünüyor ve teyit ediyorum; doğrudur.

Bilimsel şüphecilikle dolu akademik hayattan geldiği için yapmış olduğu değerlendirmeler, katkılar ve güzel temenniler için teşekkür ediyorum.

Şimdi, Sayın Engin Özkoç, buyurun.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan, Sayın Bakanım, değerli hazırun; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle şunu ifade edeyim: Genel bir algı var, muhalefet algısı; bir de iktidarın muhalefete bakışı var. Biz bu Komisyona gelirken, atamadığımız, üzerimizden bir türlü silkeleyemediğimiz ön yargılarımız oluşmuş ama şunu ifade etmeden geçemeyeceğim: Buraya gelmeden önce Sayın Akif Hamzaçebi'nin başkanlığında bir toplantı yaptık. Toplantının sonucunda ifadelerimiz aynen şöyleydi -Sayın Nur Senter dâhil olmak üzere ve Komisyona katılan arkadaşlarımız dâhil olmak üzere- dedik ki: "Yani burası önemli bir tarihtir bölgemiz ve bu bölgede Turizm Bakanlığı bir şey yapmak istiyor, değerli bir şey de yapmak isteyebilir ama biz kuşkulu gözlerle değil, buraya gerçekten iyi niyetle yapılmış şeyler nedir, o gözle bakalım." İhtiyacımız olan tek şey tatmin olma duygusu. Gerçekten bu; tatmin olmak.

Neden? Sayın Özcan Bey konuşması esnasında dedi ki: "Bu konunun alt yapısıyla ilgili çalışmalar yapılmış mıdır?" Evet, Sayın Bakan "Şu sempozyumlar, şu akademik çalışmalar yapılmıştır." diye bizim önümüze koyabilir ama milletvekillerinin yani bu yasayı geçirecek olan milletvekillerinin bu konuda ikna olması kadar tabii olan hiçbir şey olamaz hem muhalefet hem de iktidara mensup milletvekillerinin. Bölgeyi haiz olan milletvekillerinin bu konuda bizden farklı olarak daha çok bilgi sahibi olması tabiidir ancak biz şunu istiyoruz: Muhalefetin yapısı gereği, gelen yasalara kuşkuyla bakması doğaldır. Arkadaşlarımızın bunu anlayışla karşılaması gerekir. Bazen ifadelerimiz böyle iğneli ifadeler olabilir ama buna bir anlayış içerisinde bakıp bizim bu tatmin olma, ikna olma duygumuzu gerçekten bizi ikna ederek, Sayın Nur Senter'in de ifade ettiği gibi gerekirse bir zaman tanıyarak, bir alt komisyona götürerek, bir zaman tanıyarak buradan oy birliğiyle çıkmasını sağlamak bizim için mükemmel bir şeydir, biz böyle olmasından yanayız.

Şimdi bakın, Çanakkale'nin ulusal değerleri kadar evrensel değerleri de güçlüdür -arkadaşlarımız ifade ettiler- yani bu bir savaş olmaktan öte, bir ders de vermiştir. Mustafa Kemal Atatürk Anzakilara, Anzak annelerine seslendiğinde "Evlatlarınız bu topraklarda artık rahat uyuyorlar, barış ve özgürlük içinde uyuyorlar bizim topraklarımızda." demiştir. "Yurtta barış, cihanda barış." ilkesini tüm dünyaya haykırarak söylemiştir ve böylesine önemli bir savaştan sonra. Anzaklar her yıl gelerek düşman bir ülkenin topraklarında değil, dost bir ülkenin topraklarında evlatlarının yattığını, huzur içinde uyduğunu kabullenip onlar için dualarını yaparak, onlar için ayinlerini düzenleyerek bu topraklardan iyi duygularla ayrılıyorlar. Bu önemli bir olaydır.

Fakat, Sayın Bakanım, biz kanunlarımızı çıkartırken, kanunda bir şeyi yaparken diğer tarafı da yıkmamaya çalışmalıyız. Bakın, 9'uncu sayfada 7'nci fıkrada "Tasnif edilen taşınmazların daha önce kiraya verilmesine veya hangi ad altında olursa olsun bu taşınmazların kaldırılmasına ilişkin sözleşmeler, bu Kanun'un yayımı tarihinde başka bir işleme gerek kalmaksızın kendiliğinden sona erer." diyor. Oysa ki şu anda mevcut kurumsal yapının 2017'ye kadar orada yaptığı kira sözleşmeleri var. Bunlar bu maddeyle dayanılarak ortadan kaldırılıyor. Şimdi, biz bir şeyi getirirken diğerini ortadan yok etmemeliyiz. Millî parklarla ilgili şu anda çalışan, devlet güvencesinde olan personel arkadaşlarımız var. Şimdi, biz tekrar bir kurumsal yapı oluşturuyoruz ve tekrar bir personel yapılandırmasına giriyoruz. Az önce arkadaşlarımızın da ifade ettiği gibi, bu arkadaşlarımız eğer buraya tekrar girebilseler -ki korkuları var bir çok arkadaşımızla görüştük- tekrar kendileri dönebilseler dahi sözleşmeli olarak buraya katılmaları gerekiyor, alınacaklar mı alınmayacaklar mı bilmiyorlar. Kırk bir yıllık bir hafıza var, oluşturulmuş bir hafıza var, bu kırk bir yıllık oluşturulmuş hafızadan yeni yapılanma yararlanacak mı yararlanmayacak mı bilmiyorlar. Yani, burada bir güvensizlik ortamı ve gerçekten huzursuz bir ortam var, tatmin edilmemiş. Bence bu bir an önce sağlanmalı. Bu arkadaşlar bir güven ortamı içerisinde bir an önce ne olacakları konusunda ikna edilmeliler.

Üçüncüsü: Eskiden, Bakanlar Kurulunun yetkisinde olan yetkiler şimdi direkt Bakanın ve Başbakanın ve Başkanlığın yetkisine dâhil edilmiş yani bir bakıma Bakan ve Başbakan yetkisine dâhil edilmiş. Artık bu bizi ürkütüyor Sayın Bakan yani madencilikle ilgili konularda, madenlerin araştırılmasıyla ilgili konularda, imarla ilgili konularda artık yetkinin sadece Bakanda değil artık Başbakanda toplanması bizi rahatsız ediyor Sayın Bakan. Biz, devletin bir kurumsal yapı içerisinde çalışmasından yanayız; Bakanlar ve Bakanlar Kuruluyla, ilgili kurumlarıyla, ilgili bürokratik yapısıyla çalışıyor olmasından yanayız. Size olan, kurumlarınıza olan güvenimizin sarsılmamasından yanayız. Tek bir iradenin altında toplanmamasını istiyoruz. Bu konuda kaygılarımız var Sayın Bakan. Bütün bunlar düşünüldüğünde milletvekilleri olarak ikna olmak istiyoruz. Ondan sonra elbette ki oturalım ülkemizin bu tarihî alanlarındaki yapılaşmanın nasıl sağlanacağı konusunda 100' üncü yıla adım atarken ülkemize ve tarihimize yakışır bir yapılanmayla girelim. Bakın, bu alanın, 33.500 hektarlık alanın genişletilebilmesini, sınırlarının genişletilebilmesi söz konusu. Bu alan hangi görüşe göre genişletilecek? Kaygılarımız var, bunların giderilmesini istiyoruz.

Hiçbir şekilde size, bürokratik alandaki arkadaşlarımıza bir güvensizliğimiz söz konusu değildir, kaygılarımızı ifade etmek, milletimize olan bir vefa borcumuzdur ve görevimizdir, bunu ifade etmek istiyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Özkoç' a çok teşekkür ediyorum.

Sayın Mehmet Daniş...

MEHMET DANIŞ (Çanakkale) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, değerli arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Her ne kadar biz Çanakkale milletvekilleri olsak da bu salonda olan herkesin ben Çanakkaleli olduğumu düşünüyorum. Her birimizin ailesinden, bakıldığında, Çanakkale' de şehitlerin olduğu bir coğrafyada yaşıyoruz. Sadece bugünkü Misakımillî sınırları içerisinde değil o günün -tespit edilen- 131 askerlik şubesinden, Balkanlardan, Orta Doğu' dan, Kafkaslardan birçok şehidin, o zamanki vatan evladının şehit olduğu Çanakkale' yi konuşuyoruz, 1915' i konuşuyoruz. Ben, öncelikle Sayın Bakanımın şahsında bütün Bakanlık çalışanlarına, diğer kurumlardan katkı veren bütün arkadaşlarıma ve siz değerli Komisyon üyelerine çok teşekkür ediyorum. Gerçekten de “Çanakkale” denildiğinde üzerinde hiçbir tartışmanın olmadığı, Türk milletinin birlik, beraberliğini simgeleyen en önemli kavram üzerinde bugün konuşuyoruz. Ben katkı veren bütün arkadaşlarıma teşekkür ediyorum öncelikle.

Ben, yörede yaşayan bir olarak, on iki yıldan beri özellikle değişik zamanlarda da kanun çalışmalarına katılmış biri olarak biraz katkı vermek istiyorum, yaşadığımız sorunlardan veya aşamadığımız sorunlardan bahsetmek istiyorum. 2002 yılının sonunda bir televizyon programında Çanakkale Şehitler Abidesi' nin yıkılmak üzere olduğu haberte aslında alanda bir hareketlilik başladı. Sayın Başbakanımızın konuya ilgisiyle Çanakkale Abidesi' nin, Şehitler Abidesi' nin ilk defa temelleri açıldı ve korozyona uğradığı, yıkılma tehlikesiyle karşı karşıya olduğu anlaşıldı ve durumun sadece bundan ibaret olmadığı, bölgedeki birçok yapılması gereken ama yapılmayan eksikliğin olduğu ortaya çıkarıldı. Bunlar şimdiye kadar Orman Bakanlığının uhdesindeki Millî Parklar Genel Müdürlüğü bünyesinde samimiyetle giderilmeye çalışıldı, birçok şey projelendirildi. 1916 Şevki Paşa haritasındaki tespit edilen, Albay olarak görev yapan Şevki Paşa' nın bizzat toplu şehitlikler olarak işaretlediği 27 tane şehitlik tespit edildi. Bunları birçoğu restore edildi, projelendirildi, proje yarışmalarıyla bunlar yapıldı. Ve o günlerde 250 bin olan ziyaretçi sayısı bu çalışmalarda bölgeye olan ilgiyle 2,5 milyona ulaştı bugün. Aslında alanda çok şeyler yapıldı. 2002-2003' ler, alana gittiğimizde henüz alanın, hâlâ şehitliklerimizin temiz bile olmadığı, yabancıların mezarlıklarının pırıl pırıl ama bizim şehitliklerimizin kendi hâline terk edildiği bir dönemdi ve bu, sadece bölgede yaşayanların değil de ziyaret eden herkesin ortak şikâyetleriydi, yakınmalarıydı. Gerçekten çok büyük mesafeler alındı.

Peki, ne oldu da bugünlere gelindi? Şimdi, bu dönem içerisinde, yaşadığımız ve aşamadığımız problemlerimiz oluştu, arkadaşlarımız dile getirdi. Bakın, Millî Park Kanunu' nun tanımına baktığınız zaman; işte, bitki, flora, fauna örtüsü yaşayan canlılarla beraber bir kavramı barındırıyor. Yani bizde Kaz Dağları Millî Parkı da var, gerçekten de Kaz Dağları içerisinde 20' den fazla endemik bitki türünü barındıran, kendi içerisinde bir flora ve fauna bütünlüğünü içeren bir yapısı var. Ama Çanakkale şehitlikleri, Gelibolu şehitlikleri sadece flora, faunadan ibaret değil; bunun önünde, kültürel bir kimliği olan, aslında yaşatılması gereken, yaşayan, hissedilen bir varlığı tanımlayan bir alan parçası, bir coğrafya parçası. Dolayısıyla, buranın bir müze gibi, bir tarihî alan gibi yönetilmesi ve ihya edilmesi gerekmekte olduğu da bu süre içerisinde hep tartışılacaktı. İşte, zaman zaman Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlanması gündeme geldi ama yine Orman Bakanlığı uhdesinde millî parklarla devam edildi.

Geldiğimiz noktada bölgede yaşadığımız sıkıntılarımız var, arkadaşlarım dile getirdi. Bölgede yaşayanların sıkıntıları var, Millî Parklar Kanunu' ndan yaşanan sıkıntılar var, yani yasal kısıtlar var. Ama, bunun daha önünde 2,5 milyon ziyaretçi diyoruz. Şimdi, bu hafta sonu gidin en az bin tane otobüs var alanda. Bin otobüs; Türkiye' nin değişik vilayetlerinden, şehirlerinden, hatta Türkiye dışından gelen ziyaretçilerimiz var. Bizim sıkıntımız şu: İnsanlar gece uyumuyorlar; gençler, çocuklar yirmi saat yolculuk yapıyorlar, bu

alanı geziyorlar ve topu topu bir günleri var, belki sekiz saatleri var. Bu sekiz saat içerisinde 1915 ruhunu hissetmek, 1915'i yaşamak istiyorlar ama biz bugünkü hâliyle bu alanın ziyaretçilere, özellikle gelen gençlerimize tam olarak anlatılmadığı, hissettirilemediği endişesini yaşıyoruz. Mesela, bir rezervasyon sistemini oturtamıyoruz, gelenleri layıkıyla gezdirip, onları misafir edip gönderebildiğimizi düşünmüyoruz. Yine, bu alanın bir müze gibi, bir müze anlayışıyla yönetildiğini ve sürdürülebilir bir yönetime sahip olduğunu düşünmüyoruz. Dolayısıyla, arkadaşlarımız tabii haklı olarak ifade ettiler: "Bununla ilgili sempozyumlar, toplantılar bölgede yapıldı mı?" dendi. Bölgede defalarca sivil toplum örgütleriyle, halkla, üniversitesiyle, mülki idaresiyle, belediyeleriyle bu tür toplantılar yapıldı ve bu raporlar ilgili bakanlıklara ulaştırıldı, ellerinde vardır ve özellikle Turizm Bakanlığına da, Orman Bakanlığına da bölgenin talepleri müteaddit defalar iletilmiştir ve bunlar gündeme getirilmiştir.

Dolayısıyla, Gelibolu Şehitlikleri, Çanakkale Şehitlikleri bir millî park değildir. Florasından, faunasından dolayı önemli değildir, tarihî varlığından dolayı, kültürel kimliğinden dolayı, bir milletin var oluş destanının yazıldığı topraklar olarak kavranılması, ihya edilmesi ve gelecek nesillere aktarılması gerektiği için ihtiyaçlar oluşmuştur ve bu tasarı da bu ihtiyaçlar üzerine hazırlanmış bir tasarıdır. Muhakkak siz değerli Komisyon üyelerimizin katkıları bu süreç içerisinde olacaktır. Tabii, 1915-2015, 100'üncü yıla gelmek üzereyiz ve 100'üncü yılda şimdiye kadar olan ilgiden çok daha büyük bir ilgiyle karşılaşacağımızı düşünüyoruz. Dolayısıyla, hızlı olarak bazı adımların atılması, hızlı kararların alınması, bu hızlı kararlar alınırken zaten bölgede yıllardan beri oluşmuş beklenti ve taleplerin hayata geçirilmesini kastediyorum. Hiç konuşulmamış, düşünülmemiş, yeni yeni planlarla, yeni yeni uygulamalarla adımlar atılmayacaktır. Çanakkale'de konuya ilgi duyan kiminle konuşsanız 10 tane söylediğimizin aslında 9 tanesi birbiriyle örtüşür ve bu tasarı bunların birikimidir. İnşallah, bu tasarıdan sonra Türk gençliği Çanakkale Şehitliği'ne geldiğinde o bir gün bile Çanakkale Şehitliği'ni hissettiği anda gerçekten hepimizde de var olan duyguya sahip olacaktır ve muradımız da budur. Hani söz konusu vatansa, söz konusu Çanakkale'ye geriye teferruat dediğimiz gibi gerçekten iyi niyetle çalışarak hazırlanmış bir tasarıdır. Muhakkak şimdiye kadar Orman Bakanlığı, Turizm Bakanlığı, Millî Savunma Bakanlığı, Genelkurmay Başkanlığının, Karayollarının bölgede gerçekten ciddi çalışmaları ve yatırımları olmuştur ve hiçbir zaman buraya yapılan yatırımlar bir bütçe sıkıntısı yaşamamıştır. Gerçekten yapılması onaylanan ve yapılması gereken bütün yatırımlar hiçbir bütçe sıkıntısı yaşamadan bölgeye yapılmıştır. Bundan sonra da muhakkak yapılmaya devam edilecektir.

Bakın, bizim ne belediye başkanlarımız, ne özel idare genel sekreterlerimiz, ne sivil toplum örgütlerimiz konudan uzak değildir. Başkanlığın Çanakkale'de kuruluyor olması zaten bizim bu beklentilerimizi fazlasıyla karşılamaktadır. Koordinasyon Kurulu senede 2 defa toplanacaktır ve genelde dikkatinizi çekerse bakanlıkların yani Ankara'nın kurumlarının temsilcileri 2 defa Çanakkale'ye konuşacaktır. Oysa biz her gün zaten bu başkanlık kurulduğunda Çanakkale'de de sivil toplum örgütleriyle belediye başkanlarımızla iç içe olacaktır. Bazı endişelerinizi anlıyorum, işte alandaki plan yetkileri falan. Zaten bu alan bellidir, tanımlanmış bir alandır. Bunun dışında herhangi bir plan yetkisi falan söz konusu değildir. Bölge halkı zaten bu kısıtları şimdiye kadar fazlasıyla yaşamıştır. Hani bu tür endişelere mahal olmadığını ben düşünüyorum.

Tabii ki mesela 2015 ajans beklentimizin olduğu bir dönemde Çanakkaleliler olarak başkanlığın kuruluyor olması bizi ziyadesiyle memnun etmiştir. Çünkü belki bir ajans kadar hızlı hareket edebilecek, Çanakkale'ye her yönüyle, kültürel anlamda, tarihî derinliğiyle gelecek nesillere, bugün yaşayanlara, Türkiye içinde, Türkiye dışında anlatabileceğimiz, onları Çanakkale'ye davet edip hissettirebileceğimiz bir yapının kuruluyor olması bizim gerçekten de bir ajanstan daha fazla, ziyadesiyle beklentilerimizi karşılamıştır. Dolayısıyla, nasıl ki Çanakkale 1915'te, Türk milleti bütün unsurlarıyla burada mücadeleyi verdiyse bugün iktidarıyla muhalefetiyle, yine sizin katkılarınızla Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihî Alan Başkanlığı Yasası'nın kanunlaşacağını sizin çabalarınızla gerçekleştireceğini ben düşünüyorum, hepinize teşekkür ediyorum. Çanakkale'de o gün için sadece tek bir bölgenin mücadelesi olmamıştır. Her zaman ifade ettiğimiz gibi, o zamanki gayrimüslim vatandaşlarımızın bile içinde olduğu bir mücadeledir, bir büyük mücadeledir, bir büyük destandır. Yine, aynı şekilde, bugün ele alınıyor olması ve aynı duygularla destek veriliyor olması ayrıca bir mutluluktur.

Ben hepinize çok teşekkür ediyorum vermiş olduğunuz katkılardan dolayı.

BAŞKAN – Sayın Daniş'e teşekkür ediyorum.

Şimdi Sayın Suat Önal.

Buyurun.

SUAT ÖNAL (Osmaniye) – Sayın Bakanım, Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Çanakkale Zaferi, hepimizin ortak gururu, o günün şartlarını tahayyül ettiğimizde tüylerimizi diken diken eden bir kahramanlık destanıdır. Evet, Çanakkale bir destandır, Türk milletinin var olma mücadelesinin adıdır. Acılarla birlikte kahramanlıkların

sergilendiği, kahramanlığın yanında kendisinin canına kastetmek için gelenlere dahi şefkat elini uzatan şanlı ecdadımızın ve aziz milletimizin asaletinin bir kez daha tarihte altın yıldızlı harflerle tescil edildiği bir vakadır Çanakkale Zaferi. Bu nedenle bu kadar tarihî öneme sahip Çanakkale Savaşları'nın yaşandığı tarihî yerlerin korunması, bu Çanakkale ruhunun yeni nesillere aktarılması açısından Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihî Alan Başkanlığı Kurulması Hakkında Kanun Tasarısı'nı çok önemsendiğimi ifade etmek istiyorum. Tabii ki gerek milletvekili arkadaşlarımız tarafından burada Komisyonda gerekse Genel Kurulda bu tasarıya katkı konucu görüşlerin değerlendirileceğini de ifade ederek bu tasarının hazırlanmasında emeği geçenlere teşekkür ediyorum. Hayırlı olsun diyorum.

BAŞKAN – Suat Bey, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Namık Havutça.

Buyurun efendim.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım ve değerli basın mensupları, değerli konuklar; ben de Cumhuriyet Halk Partisi Balıkesir Milletvekili olarak hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, öncelikle bana iletilen iki tane çok önemli dileği size aktarmak istiyorum. Birincisi, bir üniversite affıyla ilgili Millî Eğitim Komisyonuna ve bize çok yoğun bir baskı var ve bu çocukların ben haklı olduğumu düşünüyorum. Hem Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ndeki eğitim hakkı ve hem de Anayasa'mızda eğitim hakkının bir hak olarak düzenlenmesi karşısında birçok sebeple, haklı sebeplerle, işte geçim sıkıntısı, devamsızlık, ailevi sorunlar gibi birçok nedenle, öyle ya da böyle üniversiteden ayrılmak durumunda kalan öğrencilerimize Anayasa'nın eşitlik ilkesi gereği 2011'e kadar bu affı veriyorsak 2011'den sonra bu sebeplerle, aynı nedenlerle örgün eğitim kapsamı dışında kalan bu öğrencilerimize de bu affın verilmesi hakkaniyete, adalete uygundur diye düşünüyorum.

İkinci konu da, şu anda -az önce Çanakkale vekili arkadaşımıza da gösterdim- LYS'ye başvuramayan 63.694 öğrencimiz var; yani bu öğrencilerimiz üniversite sınavına girecekler ama seçme yapamadılar. Biliyorsunuz çocuklar İnternet üzerinden seçiyorlar, sistem böyle ama İnternet'e giremediler ve hatlar bir şekilde engellendi. Dolayısıyla bu da büyük bir haksızlık. Bunun da yeniden bu sürenin uzatılması, LYS'ye başvuruların uzatılmasıyla ilgili bir çalışmanın bu hak kayıplarının önlenmesi bakımından ivedilikle yapılmasının zorunlu olduğunu düşünüyorum. Bu konuda da Millî Eğitim Komisyon Başkanımız olarak size bunu iletiyorum gereğinin yapılması için.

Şimdi, Sayın Bakan, tabii bu Çanakkale Savaşları ve Gelibolu tarihî alanı gerçekten ulusça hepimizin ulusal kimliğimizin kazanıldığı çok önemli bir konu ve önümüzdeki yıl da 1915'in 100'üncü yılına giriyoruz. Ben de Balıkesir'de Çanakkale Savaşları'nda savaştan bir ailenin evladı olarak, torunu olarak, bir de Balıkesir Lisesinden 94 şehidimizin verildiği, 1916 ve 1917'deki dönem öğrencilerimizin tamamının şehit olduğu yani dolayısıyla bu konuya biraz da duygusal yaklaşan bir milletvekili olarak düşüncelerimi, duygularımı ifade etmek istiyorum.

Çok önemli bir konu gerçekten ve siyaset üstü ele alınması gereken ulusal bir konu. İki boyutuyla bakıyorum: Çanakkale Savaşları evrensel boyutu olan bir savaştır. Evrenselliğini de bakın zaten şöyle baktığımızda, savaştan taraflara baktığımızda Britanya İmparatorluğu, Birleşik Krallık, Avusturalya, Yeni Zelanda, Britanya, Fransa, diğer tarafta Osmanlılar, Almanya, Avusturya-Macaristan İmparatorluğu gibi evrensel niteliği olan bir yapıyı zaten savaştan taraflara baktığımızda görüyoruz. Yine savaştan komutanlara baktığımızda Hamilton gibi, Kişner gibi, Churchill gibi devlet yöneten komutanların burada, gelecekte devlet yöneten komutanların olduğunu görüyoruz. Yine bizim tarafımızdan baktığımızda, Almanya'dan işte Liman Von Sanders, Esat Paşa, Vehip Paşa, Cevat Paşa ve çok daha önemlisi Yarbay Mustafa Kemal gibi Osmanlı paşaları içerisinde o savaşlarda bir yıldız gibi ortaya çıkan bir ulusal kahramanın kimliğinin ortaya çıktığı bir savaştan söz ediyoruz. Dolayısıyla "Çanakkale geçilmez çünkü arkasında Balıkesir var." diyeceğim ama Çanakkale vekili arkadaşlarım alınacaklar.

MEHMET DANİŞ (Çanakkale) – Yok alınmıyoruz, Seyit Onbaşı Balıkesir Havranlı.

BAŞKAN – "Sadece Balıkesir yok, hepsi var." diyorlar.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Bütün Türkiye var tabii, ondan kuşku yok. Şu bakımdan söyleyeceğim:

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Bütün Osmanlı var.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Tabii kimse alınganlık göstermesin, gidin Çanakkale'ye bakın ölenlerin birçoğu tabii ki yurdumuzun her tarafından hemşehrilerimiz var, yurttaşlarımız var ama şunu vurgulayacağım: Çanakkale geçildi tabii daha sonra, İstanbul'a gelindi biliyorsunuz. İstanbul işgal edildi ama o Osmanlı paşalarının içerisinde bir tanesi diz çökmedi. Mustafa Kemal

Atatürk Samsun'a giderek, işte bu Çanakkale'de eğilmeyen, bükülmeyen iradeyi Samsun'a taşıyan bir ulusal kahraman olarak dünya tarihine adını yazdırdı ve ulusumuzun kaderini değiştirdi.

O zaman bizim Çanakkale Savaşları'na Sayın Bakan, iki boyutta bakmamız gerekiyor: Birincisi, evrensel barışa olan katkısı bakımından bakmamız gerekiyor; ikincisi de ulusal kurtuluş tarihimizin bir kahramanının yaratıldığı Mustafa Kemal Atatürk ve ulusal bilincimiz noktasından bakmamız gerekiyor. Yani birincisi, orada yaptığımız bu yasal düzenlemede evrensel barışa olan, dünya barışına olan gereken derslerin çıkarılmasıyla ilgili bir yaklaşım sergilememiz gerekiyor; ikincisi de millî şuurumuzun olduğu, ulusal kahramanımızın o savaşlarda iradesiyle "Ben size savaşmayı değil ölmeyi emrediyorum." diyen, diz çökmeyen bir ulusal kahramanın, o savaşlarda Yarbay Mustafa Kemal iradesinin ortaya çıkışını ve bu kahramanın daha sonra, Çanakkale geçildikten sonra İstanbul'dan "Geldikleri gibi giderler." deyip, Samsun'dan Ulusal Kurtuluş Savaşı'nı örgütleyen bir ulus kahramanının vurgusunu yapmamız gerekiyor. Böyle yaklaşıyorum, bundan eminim ki sizler de öyle yaklaşıyorsunuz ancak tabii, usul olarak bakıyorum, konu tarihi ilgilendiriyor. Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi yok mu bu ülkede, akademisyenler yok mu, profesörler yok mu? Bu konuyla ilgili yaklaşımımızın ne olacağını, hedefimizin ne olacağını söyleyen bir arkadaşımız yok mu burada merak ediyorum. Burada Ankara Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesinden, Gazi Dil Tarihten, Hacettepe Tarihten bir akademisyen arkadaşımız yok mu böyle bize tarihimizin ana hatlarıyla bilgi verebilecek? İkincisi; bu bir savaş, Genelkurmaydan bir arkadaşımızın bu konuyla ilgili yaklaşımlarını göremedim ve bu da bir eksiklik.

Tabii ki diğer bir konu da, evet güzel bir şey yapılıyor. Bakıyorum bir Koordinasyon Kurulu Başkanlığı düzenleniyor. Bakıyorum konu tarih, tarihsel alandan bahsediyoruz. Başkan kim olurmuş? "En az dört yıllık eğitim veren yükseköğretim kurumlarından veya bunlara denkliği kabul edilen birisi." Ee, uzmanlık alanı ne? Sayın Bakan, tarihsel alandan bahsediyoruz. İşletme mi atıyoruz biz Genelkurmay'a? Ne atıyoruz yani?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI ÖMER ÇELİK (Adana) – Alan yönetimi...

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Alan yönetimi ama hangi alan yönetimi? Yani bunun sınırlanması lazım. Yani bu alanda hani bir işletme kurmuyoruz Sayın Bakan, yani buraya işletme mezunu değil, bu konuda gereken hassasiyetlerin... Eminim ki siz de öyle düşünüyorsunuz ve bu konuda ben diğer siyasi görüşten arkadaşlarımı asla... Tabii ki arkadaşım da ifade etti, biz muhalefet olarak gördüğümüz eksiklikleri, yaklaşımımızı sergilemek bakımından, dikkatleri çekmek bakımından bunları ifade etmek durumundayız. Dolayısıyla ben de çok önemli olan bu yasanın alt komisyonlarda gerçekten daha derinlemesine, konunun uzmanı olan tarihçi arkadaşlarımızla, Genelkurmaydan gelecek arkadaşlarımızla özel olarak masaya yatırılmasını, bu konudaki eksikliklerin giderilmesinin daha doğru olacağını düşünüyorum ve ama bu yasanın da zorunlu bir yasa olduğunu da söylemek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Havutça'ya çok teşekkür ediyorum.

Komisyonumuzda görüşmelerin Çanakkale Savaşları'nın süresine eş bir zaman fikriyle süreceğine dair eğilim görüyorum. Malum bir yıl sürmüştü ama diğer taraftan da en tepe noktasını 18 Mart oluşturuyordu. Ümidim ve temennim 18 Mart'a uygun bir ruh hâli içerisinde yürütürüz görüşmeleri.

Bir on dakika ara verelim ve daha sonra devam edelim.

Kapanma Saati: 16.07

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 16.19

BAŞKAN: Mehmet Naci BOSTANCI (Amasya)

BAŞKAN VEKİLİ: Avni ERDEMİR (Amasya)

SÖZCÜ: Çiğdem Münevver ÖKTEN (Mersin)

KÂTİP: Osman ÇAKIR (Düzce)

(Oturum, Başkan Vekili Avni Erdemir tarafından açıldı)

-----0-----

BAŞKAN – Evet, değerli arkadaşlar, toplantı yeter sayımız vardır.

Komisyon çalışmalarına geneli üzerindeki görüşmeler üzerinde devam ediyoruz.

Şimdi, söz sırası Sayın İsmail Kaşdemir’de.

Buyurun efendim.

İSMAİL KAŞDEMİR (Çanakkale) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, saygıdeğer milletvekilleri, çok değerli bürokratlar; ben de sizleri saygıyla selamlıyorum.

Kanun tasarısının geneli üzerinde Çanakkale Milletvekili olarak birkaç cümle etmek istiyorum. Maddelere geldiğimiz zaman da gerekli katkılarımızı vermeye çalışırız. Önce bu kanunun hazırlanmasında emeği büyük olan Sayın Bakanımıza, Kültür ve Turizm Bakanlığımıza, ilgili bürokratlarımıza çok teşekkür ediyorum. Gerçekten ihtiyacımızın olduğu bir kanun tasarısı olduğunu düşünüyoruz ki uzun zamandan beri bu konuyla alakalı hem Bakanlar Kurulumuzda hem de ilgili bakanlıklarda Kültür ve Turizm Bakanlığı başkanlığında önemli çalışmalar yapıldı, ilgili yerlerden çok önemli görüşler alındı. Bu kanun çok hızlı bir şekilde buraya gelmiş ve çalışılmadan Komisyon gündemine alınmış bir kanun değildir. Bizim de yakinen takip ettiğimiz gibi, bakanlıklarımızın koordinasyonu hâlinde ve Bakanlar Kurulumuzun da, Sayın Başbakanımızın da bizzat talimatlarıyla üzerinde çalışılmış bir kanun tasarısıdır.

Öncelikli olarak şunu ifade etmek isterim: Çanakkale, Türk milletinin bir defa asgari müştereklerinden birisidir. “Çanakkale” dediği zaman, “Çanakkale” denildiği zaman “Çanakkale savaşları”, “Çanakkale zaferleri” denildiği zaman heyecanlanmayan, kendinde millî hisler uyanmayan hiçbir millet evladı olmadığını düşünüyorum. O yüzden, burada da zannediyorum Komisyon toplantılarından çıkacak sonuçta da oy birliğiyle, bir fikir birliği içerisinde bu kanun tasarısını oylayıp Genel Kurulun gündemine beraberce getireceğimizi düşünüyorum. Şimdiden, Çanakkale Milletvekili olarak, bu kanun tasarısına katkı veren tüm milletvekillerimize çok teşekkür ediyorum.

Çanakkale, cumhuriyetimizin ön sözünün yazıldığı topraklardır. Çanakkale, bir milletin gönüllerini, kalplerini, güçlerini birleştirdiği ortak bir geçmişten, ortak bir geleceğe doğru mücadelenin yapılmış olduğu bu topraklardır. Türk milletinin uzun zamandan beri bozulan motivasyonunu, moralini toparladığı ve artık bizim de galip gelebileceğimizi hissettiğimiz ve kurtuluş mücadelemizin de öncüsü olan bir savaştır, bir yerdir, bir kahramanlık destanıdır.

Biz, bu zamanları, Çanakkale savaşlarını sadece bir savaş olarak anlamak istemiyoruz. Biz, koskoca savaştan, civanmert bir savaştan şimdi aslında bir barış ortaya çıkardık. Bugün orası savaştan bütün milletlerin, savaşın bütün torunlarının bir araya gelebildiği, beraberce program yapabildiği ve barış türküleri söyleyebildiği bir yer hâline gelmiştir. O yüzden, biz, Çanakkale savaşlarının yaşandığı alanlarda bugün barış temasının daha fazla ön planda tutulduğunu görmekten de mutluyuz. Zaten Çanakkale’de savaşların, Çanakkale’de şehit olanların da bizim barış içerisinde yaşamamız için canlarını feda ettiklerini ve savaştıklarını çok iyi biliyoruz.

Biz 2015 Ajansını kurmayı düşünürken Sayın Bakanımızın da katkılarıyla, Sayın Başbakanımızın talimatlarıyla orada bir alan başkanlığı kurulacak olmasını çok önemsiyorum, çok da doğru buluyoruz çünkü ajans 2015 yılında yapılır, faaliyetler yapılır, orada bazı organizasyonlar yapılır fakat tükenir giderdi 2015 yılı içerisinde. Biz, Çanakkale ruhunun diğer yıllara sari bir şekilde devam etmesini arzuladığımızdan dolayı da orada bir alan başkanlığı kurulmasını çok doğru buluyoruz çünkü bizim şu anda millet olarak belki de en fazla ihtiyaç duyduğumuz ruh Çanakkale ruhudur. Eğer bu Çanakkale ruhunu bütün millet evlatlarına verebilirsek, orada tüm Türk milletini beraberce buluşturabilirsek zannediyorum Türkiye’deki bugün birçok noktada anlamadığımız konuyu, birçok kavga konusu olan konuyu çok rahat bir şekilde aşabileceğimizi düşünüyorum.

Az önce yapılan konuşmalarda şöyle bir eksiklik hissettim: Sanki bu kanun tasarısı hazırlanırken orada hiçbir mevzuat hükümleri yokmuş, orada hiçbir organizasyon yokmuş gibi bir algı oluşmuştur fakat bizim zaten hepimizin de bildiği gibi orada Millî Parklar Genel Müdürlüğümüzün öncülüğünde bir millî bir park organizasyonu zaten vardı. Benim de kanun tasarısını incelerken görebildiğim kadarıyla zaten birçok madde 4533 sayılı Kanun'dan yani Gelibolu Yarımadası Tarihî Milli Parkı Kanunu'ndan iktibas edilmiş. O yüzden "Burada hani yapılaşma olmayacak mı?" veya "Buradaki vatandaşlarımızın bazı haklarına, menfaatlerine hâle mi gelecek?" konusunu zaten daha önce meri olan ve şu anda meri olan, yürürlük mevzuatından da kaynaklandığını belirtmek isterim. O yüzden bizim burada bu kanun tasarıma dayanak teşkil eden Gelibolu Yarımadası Tarihî Milli Parkı Kanunu'nu da tekrar tekrar okumakta fayda olduğunu düşünüyorum.

Çok ufak tefek konulara takılmamak gerekiyor, "Koordinasyon kurulunda şu olsun, bu olsun." dememek gerekiyor. Az önce de mesela "Koordinasyon kurulunda Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının ne işi var?" sorusunu ben çok yadırgadım. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, gazi ve şehitlerimizi yakından ilgilendiren ve bunlarla alakalı çok özverili çalışma yapan bir Bakanlıktır. Çanakkale savaşların yaşandığı bir yerde, Çanakkale'yle alakalı bir konuda gazilerin ve şehitlerin çok ön planda olduğu bir konuda Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının koordinasyon kurulunda olmaması zaten düşünülemez.

O yüzden, ben, bu noktada kanunun mutlaka katkı verecek konuları olmasına rağmen de çok gerekli ve ihtiyaç olan bir kanun olduğunu düşünüyorum. 2015 yılına çok az bir zaman kaldı. 2015 yılına çok az bir zaman kalması, bizim de biraz zamanımızın azaldığına göstergedir çünkü 2015 yılıyla alakalı çok önemli ve çok büyük etkinlikler planlanıyor. Sayın Bakanımızın da basına yansıyan konuşmalarında ve ikili diyaloglarımızda birçok devlet başkanının orada olacağı 2015 yılında ve bugüne kadar yapılmamış birçok organizasyonun yapılacağı düşünüldüğünde bizim hızlı bir şekilde bu kanunu Komisyondan geçirip Genel Kurulda yine oy birliğiyle, tüm paydaşlarımızın ittifakıyla kanunlaştırmanın sık olacağını düşünüyorum.

Yine aynı şekilde az önce bir pay belediyenin olup olmadığı, işte yerel yönetimlerin olup olmadığı konusu gündeme geldi. Biz, Çanakkale'yle alakalı bu konuları yerelde zaten tartışıyoruz, her platformda, her zeminde tartışıyoruz. Pay veren bir belediyenin orada koordinasyon kurulunda olmamasını yadırgadıkları ifade edildiği zaman da zaten burada bir alan başkanlığı kurulursa, 2015 yılında buraya yüz binlerce, binlerce insan gelirse buraya zaten fayda mutlaka önce Çanakkale'ye olacaktır, Çanakkale'deki yaşayanlara olacaktır, Çanakkale esnafına olacaktır, Çanakkale'deki hemşehrilerimize olacaktır. Şimdi, burada yüzde 1 pay veren bir Çanakkale Belediyesi'nin mutlaka ben de koordinasyon kurulunda olacağım zorlamasını çok da mantıklı bulmuyorum. Orada Çanakkale Valiliğimiz temsilci olarak vardır, Çanakkale'yi temsilen. Zaten Çanakkale Valiliğimiz de bugüne kadar bu konuyla alakalı birçok noktada toplantılarını yapmıştır, ortaya bir uzlaşma zemini de çıkmıştır.

Ben, Çanakkale'nin konuşulduğu, tüm milletimizin ittifak ettiği bir konuda farklı seslerin daha çok katkı vermek amacıyla olduğunu düşünüyorum. İnşallah, bu konuyu hızlı bir şekilde burada görüşüp, bir an önce Genel Kurula indirip, orada kanunlaştırıp hızlı çalışmalarımıza devam etmek istediğimiz arzusunda olduğumu ifade etmek istiyorum. Bugüne kadar orada, tabii marifet iltifata tabidir, hakkı teslim etmek lazım, biz ortaokul, lise yıllarımızda Çanakkale savaşlarının yaşanmış olduğu şehitliklere gittiğimizde orada yabancı mezarlıkların, yabancı şehitliklerin ne kadar güzel bir ortamda olduğunu görüp kendi şehitliklerimizin ne kadar bakımsız bir hâlde olduğunu gördüğümüz zaman yüreğimiz sızardı. Sağ olsun Sayın Başbakanımızın, AK PARTİ hükümetlerinin oraya özel ilgisi, özel alakası, özel sempatisiyle 2002 yılından bu yana orada çok önemli işler yapılmıştır.

Ben, burada hem Sayın Başbakanımıza hem AK PARTİ hükümetlerinin tüm üyelerine çok çok teşekkür etmeyi kendime bir borç bilirim. İnşallah orayı çok daha güzel bir hâle getirip orada Çanakkale kahramanlarına, Çanakkale şehitlerine yakışır, yarışır bir ortamı beraberce sağlayacağımızı düşünüyorum.

Bu kanun tasarısının da hepimize hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kaşdemir.

Değerli arkadaşlar, söz sırası Sayın Ali Sarıbaş'ta.

Buyurun Sayın Sarıbaş.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, çok değerli Komisyon üyeleri, Sayın Bakan, çok değerli bürokrat arkadaşlar; öncelikle böylesi tarihi ilgilendiren ve böylesi tüm dünyayı ilgilendiren bir konuda ve ilimi ilgilendiren bir konuda söz alıyorum ve şunu ifade etmek istiyorum: Çanakkale savaşları, sadece Çanakkale'yi ilgilendiren değil, tüm Türkiye'yi ilgilendiren, sadece Türkiye'yi ilgilendiren değil, tüm

dünyayı ilgilendiren önemli yerlerden bir tanesi çünkü emperyalizme karşı yapılmış bir savaştır, emperyalizme karşı Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün önderliğinde bizim Kurtuluş Savaşı'mızın ilk başlangıcıdır. Onun için sadece Türkiye'deki Türk gençlerinin değil, tüm dünya gençlerinin orasını örnek alıp bu savaşın tarihteki yerini aldığını biliyoruz. Bu anlamda baktığımızda buraya bugünkü tarih içerisinde 1973 yılında başlayan ve 41 yıllık bir millî park ilan edilme sürecinden sonra ve 12 yıllık bir süreçten sonra da bugün hızlı bir şekilde böyle bir yenileşme ihtiyacı hissedilen bir tasarıyla gündeme geldi. Ancak şunu ifade etmek istiyorum: Tabii ki 41 yıldır burada hiçbir şey yapılmadı değil, tüm bugüne kadar buraya hizmet eden tüm hükûmetlere teşekkür ediyorum çünkü buradaki değerler, buradaki yatırımlar tamamen Türk halkının ortak değerleridir ve burada siyasetin üstünde yaklaşmak ve siyaset üstü bir yaklaşım tarzıyla yatırım yapmak en doğrusudur ve öyle olmalıdır çünkü Türkiye'de bu konuda birleşen ve etnisiteler de dâhil olmak üzere herkesin ortak değerlerle savaşta birleştiği ve kurduğu bir cumhuriyetten bahsederek bu savaşın ve bugünkü yatırımların önemini daha çok anlayacağız düşüncesindeyim.

Şunu ifade etmek istiyorum: Bu yasa bir ihtiyaçtan mı doğdu? Niçin bu ihtiyaçtan doğdu? Bu soruyu önce sormak istiyorum. Tabii ki 2015 yılı 100'üncü yıl yani mutlaka o 100'üncü yıla hızlı bir şekilde girerek çok geç kalınmasının bir sürecinin oluşturduğu bir yasa mıdır? Sanki bu da içinde bir soru işareti bende yaratıyor. Bu süreç zaten çok kısalmıştır ama bu süreci hızlı yakalayacağız diye böyle bir yasanın... Az önce arkadaşlarım da ifade etti, şunun altını çizmek istiyorum: Çanakkale'deki bu alacağımız tasarımın kararı çok önemlidir. Mutlaka 41 yıllık yasanın bugünkü koşullar içerisinde değiştirilmesi gerekir, ona da inanıyorum, yasalar günümüze uyarlanmalıdır. Doğrudur, ancak yasalar böylesine önemli, Türkiye'yi ilgilendiren yasalar da mutlaka toplumun halk kesimleriyle ve orada yaşayan insanlarla, sivil toplum örgütleriyle ve yerel yönetimlerle ve tüm bu ilgili kesimlerle mutlaka bu yasanın ön çalışmaları yapılmalıdır çünkü oldu bittiyi getirilebilecek bir yasa değildir. Bunun sonuçlarını daha sonra hep düzeltmek üzere yapabileceğimiz bir yasa değildir ve çok sevgili milletvekili arkadaşlarım, bununla ilgili yaptıklarını söylüyorlar. Hayır maalesef çok üzülüyorum çünkü böyle bir yasada rica edeceğim biz bu yasanın yapıcı yönündeyiz. Bu yasanın mutlaka yöreselliği Türkiye dünya ölçeğinde yapıcı yöndeyiz. Bu yasayı bir oldubittiyle değil hep beraber katkı vererek yapalım ama yöremizde böyle bir çalışmanın olduğunu ben milletvekili olarak görmedim. Ve bunu görmediğim sebebi de şöyle izah edebilirim: Buraya iki gün önce geldiğimde tüm ilde ve köylerde o bölgede yaşayan insanlarda belediye başkanları, muhtarlar dâhil, il genel meclisleri dâhil olmak üzere böyle bir yasa teklifinin olduğunu onlardan duydum. Tasarı olduğunu duydum ve böyle bir endişe içerisinde –ne olduğunu da bilmiyorlar- bakıyorlardı. Bu endişe içerisinde çıkartılan bir yasanın orada daha sonra uygulamada çok tartışılarak yasanın gelmesi açısından çok başarılı olacağına inanmıyorum. Onun için mutlaka kanunlarda, mutlaka tasarılarla kanunlaştıktan sonra hatalar olabilir mi? Olur. Daha düzeltilebilir mi? Düzeltilir ancak böylesi bir yasada elimizde şanslar, olanaklar varken niye doğru ve ayağı yere basan bir tasarımı kanunlaştırmıyoruz? Bence bu çok önemli ve şunu da ifade ediyorum: Biz yöredeki tüm milletvekilleri olarak, tüm halk olarak bu yasaya olumlu katkı vereceğimizi gene ifade ediyorum. Şu hâliyle, şu anda hızla bir şekilde... Komisyondaki arkadaşlarımız ifade ettiler, çok endişelerim de olduğunu ifade etmek istiyorum. Yani bir yerel yönetimle bakın bundan önce İstanbul ve Bursa'da buna benzer millî parklar çıkarıldı ama onların hep yerel ayağı var. Niye burada yerel ayağı yok? Yerel ayağı olmayan ve yöredeki o insanlarla birlikte az önce bu yasanın bu kadar işlevsel hâle, hızlı bir işlev hâline, yatırım hâline getirilmesinin uygulanabilmesinin yönünü açan bir yaklaşım tarzı göstermişsiniz ancak yerel ayağı yok. O zaman genel anlamda Türkiye'den oluşturulacak ve iki kez toplanabilecek bir anlam içerisinde bir yaklaşımsa bu tasarıya niye gerek var? Bence önemli olan oradaki uygulanabilir ve bu sorunu da yerinde tespit edip anında karar verebilecekse ve oldukça genel hükümleri de yok sayan ve kendine özel bir yasa olan Türkiye'de kanunlara da aykırı olabilirliliği tartışılacak yani 2886, 7034 ihale sonra kira kanunlarını ve imar kanunlarını, orman kanunlarını hiçe sayarak geniş yetkiler kullanıp yatırımlarını ve özellikle bütçeyi de delebilecek haklara sahip böyle bir tasarımı siz diyorsunuz ki yerel ayağı olmayacak. Bunun ayağının orada yürütülmesi mümkün değildir. O çilede, orada... Çünkü şunu söyleyeyim o bölgede yaşayan şu andaki köylümüz ve kenti yöneten içinde yaşayan belediyeler orada sıkıntılarını onlar yaşıyor ve görüyor. Burada bir turizm ayağı vardır. Bu turizm ayağının içerisinde zaten hayvancılık ve şehircilik şu anlamda yaşamıyor oradaki insanlar. Bu turizm ayağı içerisinde bu tasarıda da genel hüküm vardır. Aslında bundan önceki millî park hükmü içerisinde net olarak belirtilmesine rağmen oradaki hediyelek eşyasından pansiyonuna kadar genel tabirler almıştır. Bunlar hep açılması gereken, incelenmesi gereken konulardan bir tanesidir. Ve imarla ilgili ve yine o konudaki yerel ayakla ilgili az önce arkadaşlarımız da ifade etti. Ben 20 yıllık bir yerel yöneticiyim. Siz benim sahalarım dışında ilgisi olmayan bir yerden bütçemden para istiyorsunuz. Yasa çıktıysa verecektir zaten, belediye devletin bir ayağıdır, kurumudur. Ancak ona hem yetki vermeyeceksiniz hem orada söz sahibi olmayacak hem onu ilgilendiren bir alan içerisinde olacaksınız ama orada da şu ifade doğru değildir: "Sizin bölgenizde insanlar gelip para bırakacak." anlayışı doğru... O devletin asli görevlerinden bir tanesidir, yerel yönetimlerle

yerel yönetim asli görevler ayrılmıştır. Bu sapla samanı karıştırmamız gerekir. Niye o zaman buna ihtiyaç hissediyorsunuz ve yerel yönetim ayağını niye burada eksik hâle getiriyorsunuz? Bu, aslında yasanın bunun özünde şu yaklaşım tarzınız da -az önce de belirttiğim gibi- kısa sürenin yani “2015’e geç kaldık, bunun için iyi hazırlık yapamadık ve bunun bir an önce, inşaatların bir an önce geç kalmasının faturası hızlı bir tasarıyla, bu yetkilerle donatılmış bir kanun tasarısıyla kanunlaşmayla biz bunu çözeriz.” anlayışı var. Çözemezsiniz. Neden çözemezsiniz? Çünkü ayağı yere basmazsa bunun eleştirilen bir tasarıyla burada çözemezsiniz ve gününüzde tartışılan bir konuyla da adı üzerinde millî olan, tartışılan bir konunun Türkiye’de ve dünya kamuoyunda da bu tartışılır hâle gelir. Şunu ifade etmek istiyorum: Şimdi burası sadece bir millî park değil -az önce Çanakkale Milletvekilleri de söylediler- burası Dünya Barış Parkı olarak anılıyor artık çünkü o hâle gelmiş ki -az önce ifade ettiğim gibi- belki de şu ifade, az önce millî parklar statüsüne çıkarıyoruz, “Buraya uymuyor, burası bir endemik yapı ifadesi, orası bir park anlayışı içerisinde değildir.” diyorsunuz ama ismine baktığımda öyle bir yaklaşım tarzı. O zaman gelin ismi değişebiliyorsa Dünya Barış Parkı kuralım, adı böyle olsun çünkü dünya buraya barış için geliyor ve 2015 yılında 10 bin kişinin davet edildiği bir organizasyon çağırımı var, o da yani “Haç kotası gibi orada 50 bin kişilik biz buraya turistle geleceğiz anacağız.” diyorsunuz ve bu anlayış içerisinde biz alan hazırlığında zorlanıyoruz ve 10 bin kişinin dışında getiremeyiz anlayışıyla 500 de bürokratların dâhil olduğu 10.500 kişilik bir kota koyuyorsunuz. Şimdi bu da ayrı bir sorun. Onun için şunu doğru bir şekilde koyalım. Gelin, ben yasanın genel hükümleri itibarıyla yani ters olan ama özel hükümler içeren bu yasanın daha detaylı hâle gelmesi için maddeler üzerine girmiyorum, anlayış içerisinde girmiyorum ancak şunu ifade ediyorum, gelin, bu Mecliste hepimizin ama bu millî değerleri olan, Türkiye’nin dünyada tanınmış olan bu parkını bir başka deyişle belki Dünya Barış Parkını, gelin, mutabakatla alt komisyonda beraberce çalışalım. Bana sorarsanız ben şu anda bir Çanakkale Milletvekili olarak, ancak dün gece milletvekili arkadaşımın gelen mailini aldım ve bu çalışmayı ancak bu kadarla yapabildim.

İSMAİL KAŞDEMİR (Çanakkale) – Sayın Sarıbaş...

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) - Mutlaka söylüyorum zaten sana hakkını teslim ediyorum ama bu hakkı az önceki cümlede ifade... “Çanakkale’de bunları tartıştık.” Diyemezsiniz, tartışmaz, bilgi sahibi değildik ve bu anlamda da hakikaten bu doğrudur. Ben kamuoyunda yasa çıktıktan sonra tartışılmasını da pek istemiyorum. Bu anlayış içerisinde Sayın Bakanım ve Sayın Başkanım alt komisyonda gerçekten Türkiye’nin kırk bir yıl sonra tekrar bir yasal düzenlenmesini getiriyoruz, bunun oldubittiye getirilmesi Türkiye’de bizi tartışılır hâle getirir; millî ya da ulusal değerler ya da hangi anlamda bakarsanız bakın bu değerlerimize de saygısızlık etmiş olur diyorum.

Hepinize teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Evet, ben de teşekkür ediyorum Sayın Sarıbaş.

Evet, geneli üzerindeki görüşmelere devam ediyoruz, söz sırası Sayın İsmet Uçma’da.

Buyurun Sayın Uçma.

İSMET UÇMA (İstanbul) – Sayın Bakanım, Sayın Başkanım, değerli komisyon üyesi milletvekili arkadaşlarım, paydaş bakanlıklarımızdan ve Kültür Bakanlığımızdan katılan bürokratlarımız; bu çok önemli yasanın düzenlenmesinde emeği geçen herkesi böyle güzel bir yasanın görüşüldüğü güzel bir günde saygı, sevgi ve muhabbetle selamlıyorum.

Sevgili arkadaşlar, sıradan bir olguyu konuşmuyoruz. Gerçekten de dünyada eş benzeri görülmedik ve bütün dünyaya, hayata dair, savaşa dair, barışa dair, sosyal bünyeye dair, tarihe dair, her açıdan örneklik teşkil edebilecek müthiş bir olguyu konuşuyoruz.

“Çanakkale savaşları” deyince benim aklıma Hazreti Nuh’un “Rabbim yenildim.” dediğinde kendisine “Gemi yap.” talimatının verilmesi gelir hep. Çünkü, bütün bir millet -özellikle süper güçlere karşı- elindeki bütün imkânlarını tükettiği bir anda ve akıtması gereken terin son damlası da vücudundan düştükten sonra böyle bir seyrin meydana gelmiş olması ancak bu örnekle ortaya konabilir diye düşünüyorum.

Sevgili arkadaşlar, Çanakkale deniz savaşları Osmanlı’nın son savaşlarıdır ve cumhuriyet ile Osmanlı arasında tarihî esbâta miras bırakma bakımından da çok önemli bir köprüdür. Sahiden de bütün değerli arkadaşlarımın vurgu yaptığı gibi, Çanakkale olmasaydı ne Kurtuluş Savaşı’nı yapabilirdik ne ulusal kahramanımızı ve kahramanlarımızı ortaya çıkarabilirdik. Bu bakımdan da Çanakkale’nin bilindiğinin aksine bir Osmanlı savaşı olduğunun farkında olmak lazım ve bu esnada Osmanlı subaylarından, başta Mustafa Kemal olmak üzere, çok değerli komutanlar ve milletin geleceğini, kaderini değiştiren insanlar ortaya çıkmış oldu.

Sevgili arkadaşlar, hakikaten de Çanakkale tarihî alanının oluşturulması bir milletin, dünyanın bütün süper güçlerine karşı verdiği savaşla bağımsızlığına kavuşmuş olması bakımından fevkalade önemlidir ve bir vefa borcudur. İhmal edilmiş midir? Bunlara

girmiyorum. Kuşkusuz ki tarihî süreçte ihmallermiz olmuştur ama bugün burada görüyorum -ki bütün muhalefetiyle iktidarıyla ki muhalefetin teklifleri, önerileri, eleştirilerini, tereddütlerini de çok saygıyla karşılamak gerekir- tamamı bu ortak akılda, bu ortak gelecekte, bu ortak vizyonda, bu ortak muhassalada ittifak etmiş durumdadır. Bu itibarla, konuşmamın burasında hemen bize böylesine müthiş bir mirası bırakan ve üstelik geleceğimizin teminat altına alınmasına vesile olan ve bizzat sağlayan Çanakkale şehitlerimizi rahmetle anıyorum. Gerçekten, şükranlarımı milletim ve dünya insanlığı adına iletmek istiyorum. Başta Sayın Bakanımız olmak üzere hassasiyetleri için kendilerine binlerce teşekkür ediyorum.

Sevgili arkadaşlar, Çanakkale şehitlerinden... Artık yaşayan bir gazimiz yok ama -benim Üsküdarlı olmam hasebiyle, orada oturuyorum- Mustafa Şekip Bingöl'ü de -son Kurtuluş Savaşı gazilerimizden. 1903 doğumlu olduğuna göre muhtemelen lise öğrencileri de alınıyordu, 18 yaşlarında Çanakkale'ye de katılmış olabilir, ona ayrıca bakacağım- bu vesileyle rahmetle yâd etmek istiyorum.

Ben Çanakkale şehitlerinin ve gazilerinin ve Çanakkale'ye katılmış itilaf devletlerinin esbâtından muhtaç olanlara Türkiye'nin rehberliğinde, Bakanımın rehberliğinde gerekli tedbirlerin alınacağına yürekten inanıyorum. Bu itibarla, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının diğer paydaş bakanlıklarla birlikte olmalarını fevkalade önemsiyorum.

Bir başka -yapılmamışsa- önerim şudur: Çanakkale gerçekten de bir barış üssüdür, bütün arkadaşlarımızın vurguladığı gibi. "Çanakkale ve barış" temalı uluslararası sempozyumlar, paneller, oturumlar ve yarışmalar yapılabilir, bunlara büyük ödüller konulabilir. Ne yapılırsa gerçekten de hak eden bir oğudur.

Şimdi, şununla bitirmek istiyorum: Dünyanın bazı nadir eserleri vardır, çok önemsenen, öncelenen. UNESCO bunları koruma altına alır. Sevgili arkadaşlar, sevgili dostlar, sevgili Bakanım; ben Çanakkale'yi bu örnekten hareketle maddî, manevî boyutlarıyla, bir milletin asaletiyle, gerçekten de ahlakıyla, özellikle savaş ahlakıyla ve bütün sonuçları bakımından hassasiyetle korunup dünyaya takdim edilmesi gereken bir örnek olarak algılanmasını diliyor, katkı veren herkese çok teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN – Evet, ben de teşekkür ediyorum Sayın Uçma.

Geneli üzerindeki son söz Sayın Ali Serindağ' da.

Buyurun Sayın Serindağ.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, Komisyonun üyesi olan veya olmayan sayın milletvekilleri, kamu kurumlarının değerli mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben Komisyon üyesi değilim ama bu Komisyona ilgi duyan bir arkadaşınızım. Tabii benden önce konuşan bazı arkadaşlarımızın da ifade ettiği gibi, biz tasarıdan çok sonraları haberdar olduk, hazırlık aşamasını bilmiyoruz ama buna rağmen bu konunun teklif olarak değil de tasarı olarak gelmiş olması gene de memnuniyet verici. Öyle zannediyorum ki mevzuatı hazırlama yönetmeliğine uygun olarak hazırlık işlemleri yapılmıştır tabii.

Bu konunun önemini, Çanakkale Savaşları'nın Türkiye tarihindeki önemini anlatmaya hiç gerek yok, onu hepimiz biliyoruz. Çanakkale'de Türk milletinin makus talihi yenilmiştir. Benden önce konuşan arkadaşlarımız dile getirdiler, ben tekrar olmaması için önemini vurgulayarak tasarıyla ilgili bazı teknik konularda görüşlerimi açıklamak istiyorum.

Biliyorsunuz, orası millî parktı. Arkadaşlarıma sordum Millî Parklar Genel Müdürlüğünden gelen arkadaşlarımız var, Sayın Genel Müdürümüz buradaysa güzel. Yani, acaba Millî Parklar bugüne kadar orayla ilgili yaptıkları hususlarda yetersiz kaldılar da mı böyle bir değişikliğe gidildi, onu bilmiyoruz ama Çanakkale Gelibolu tarihî alanının gerçekten bütüncül bir yaklaşımla ele alınması iyi bir şeydir, ona biz bir şey demiyoruz ama bunu yaparken bana göre bazı yanlışlar da var.

Şimdi, birincisi şu: Adalet ve Kalkınma Partisi genellikle, her zaman yerleşmeyi savunduğunu iddia eden bir partidir, öyle bir parti yani öyle söylüyor ama biz tasarımı inceliyoruz, yerel yönetimlerin Başkanlıkla ilgili bağlantısı, bağı çok zayıf, hatta yok gibi; sadece Koordinasyon Kuruluna -şöyle aceleyle baktım- Çanakkale Valisi katılıyor, o kadar, tüm bağ bu kadar.

Şimdi, yerel yönetimin, efendim, yerel yönetimleri öne çıkaracağını iddia eden bir partiye mensup Hükümetin tasarımı düzenlerken oradaki yerel yönetimleri devre dışı bırakması bana göre izaha muhtaç bir konudur. Kaldı ki o Koordinasyon Kurulunu düzenleyen maddeye baktığımız vakit, vali şeklen üye de Kurul gündeminde görüşülecek konularla ilgili valinin ismi geçmiyor. Bakınız, 6'ncı maddenin (2)'nci fıkrasına bakın: "Koordinasyon Kurulu Başkanı, Kurul gündeminde görüşülecek konularla ilgili olarak diğer bakanlıkların müsteşarlarını toplantıya çağırabilir." Ama gündemin oluşmasında ne valinin ne de belediye başkanının hiç ismi yok. Zaten belediye başkanının tasarıda hiç yok.

Şimdi, bu nedenle tasarının -tabii buna Komisyon üyeleri karar verecektir, benimki öneri- daha iyi olgunlaştırılması için bana göre alt komisyona gönderilmeli ve muhalefetin de bu konudaki görüş ve önerileri dikkate alınmak suretiyle yeniden düzenlenmelidir diyorum.

İkincisi: Koordinasyon Kurulunda yer alacak üyelere bakıyoruz, belediye başkanı yok.

Şimdi, bir de hiçbir komplekse girmek lazım Sayın Bakan. Şimdi, Çanakkale Savaşı bizim için çok önemli, Türk harp tarihinde çok önemli ama burada Genelkurmay Başkanlığı temsilcisi de yok. "Millî Savunma Bakanlığı Müsteşarı var." diyebilirsiniz ama siz de biliyorsunuz ki Millî Savunma Bakanlığının Genelkurmay Başkanlığıyla ilişkisi sadece bütçe ve benzeri konularla ilgilidir. Silahlı Kuvvetlerin sevk ve idaresi Genelkurmay Başkanlığınca yapılıyor. O nedenle bana göre bu da bir eksiklik. Yani, orada, Türk harp tarihinde Çanakkale savaşları çok büyük bir önem taşıyorsa -ki buna hiç itirazımız yok, hiç kimse itiraz etmiyor, hatta dünya itiraz etmiyor- o zaman Genelkurmay temsilcisinin de bu kurulda yer alması gerekirdi diye düşünüyorum.

Şimdi, personele bakıyoruz, personel iş mevzuatına göre göreve alınacak. Hâlbuki Bakanlığa bağlı bir teşkilat bu. Bizim Devlet Memurları Kanunu diyor ki: "Devletin asli ve sürekli hizmetleri memurlar eliyle yürütülür." Öbürü istisnadır aslında. Onun devamında da bazı düzenlemeler var ama onlar istisnadır. "Devletin asli ve sürekli görevleri memurlar eliyle yürütülür." diyor ama biz bakıyoruz, burada tüm personel, yöneticiler de dâhil iş mevzuatına göre göreve alınıyor. Bu, bana göre yönetim tarzına, bizim yönetim sistemimize çok aykırı, uygun değil demiyorum, çok aykırı. Bunun mutlaka düzenlenmesi gerekir diye düşünüyorum.

Şimdi, siz diyorsunuz ki: "Devlet memuriyetine atanma yeterliliğini haiz uzman personel ve destek personeli eliyle yürütülür." Uzman personel hangi konuda uzman? Hangi konuda uzansa onun mutlaka niteliklerinin belirtilmesi lazım. Şunu diyebilirsiniz "Bunu yönetmeliklerle belirteceğiz." diyebilirsiniz, muhtemelen de onu diyebilirsiniz ama bu yönetmeliklerle düzenlenecek bir konu değildir, bunun tasarı metninde yer alması lazım yani personelin niteliklerinin daha açıklayıcı olması lazım.

Devam ediyoruz, 7'nci maddenin (4)'üncü fıkrasına bakıyoruz, diyor ki: "Başkanlık, ihtiyaç duyduğu vakit diğer kamu kurumlarından o kurumun muvaffakiyeti ile personel çalıştırabilir."

Şimdi, şunu mutlaka bizim söylememiz lazım: Şayet Adalet ve Kalkınma Partisi valilik kurumunu muhafaza etmeyi düşünüyorsa bu düzenleme yanlış ama valilik kurumunu kaldırmayı düşünüyorsa o ayrı bir şeydir. Siz mutlaka Başkanlıkla valilik irtibatını sağlamalısınız yani sağlanmalıdır, başka şey olmaz, başka olmaz, mutlaka sağlanması lazım.

(Oturma Başkanlığına Başkan Mehmet Naci Bostancı geçti)

Bir başka hüküm: Yabancı uzman çalıştırma imkânını getiriyorsunuz. Yani, Türkiye bu konuda kendi uzmanlarına güvenmiyor da mı yabancı uzman çalıştırılabilir hükmünü getiriyorsunuz. Bana göre bu da yanlış bir düzenleme Sayın Bakanım.

Demin Koordinasyon Kurulundan bahsederken Çanakkale Belediye Başkanının Koordinasyon Kuruluna alınmadığını söyledim ama Çanakkale İl Özel İdaresinden, Çanakkale Belediyesinden ve Çanakkale Ticaret ve Sanayi Odasından oraya gelir aktarmayı öngörüyorsunuz.

Şimdi, demin Çanakkale milletvekili arkadaşım söyledi, diyor ki: "Nasıl olsa insanlar gelecekler, orada gezecekler, Çanakkale Belediyesi bundan menfaat sağlayacak, gelirin bir bölümünü verecek." Şimdi, Sayın Milletvekili, bu bir gelir paylaşımı meselesi değildir, bu bir yönetim meselesidir. Siz oranın halk tarafından seçilmiş yöneticisini göz ardı ederseniz yanlış bir düzenleme yapmış olursunuz. Madem Ticaret ve Sanayi Odasından gelir aktarıyorsunuz, hiç olmazsa Koordinasyon Kurulunda o da yer alsın. Mutlaka, mahalli idarelerle bu Başkanlık irtibatının daha rasyonel bir şekilde sağlanması lazım.

Şimdi, gene başka bir hüküm, zaten bu Adalet ve Kalkınma Partisi Hükûmetinin hazırladığı, getirdiği tasarıardan alışıģımız bir husus: Efendim, Kamu İhale Kanunu'ndan bazı hususları istisna tutuyorsunuz. Hiç gerek yok ki. Zaten o zaman bana göre Sayın Başkan, şöyle demek lazım: 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu mülğadır. Bu kadar yani zaten uygulanamaz hâle getirildi, o zaman bunu da ortadan kaldırmak lazım.

Şimdi, demin dedim, mülki idare amirlerini yok saymışsınız ama idari para cezası uygulamaya gelince, efendim, vali para cezası verecek. Neden? Şimdi, belki bilen arkadaşlarımız vardır -daha sonra nasıl bir düzenleme yapıldı, doğrusu onu da takip edemedim- bu Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, eskiden Çevre ve Orman Bakanlığıydı galiba, o zaman çıkarılan kanunda il müdürlerine para cezası verme yetkisi verilmiş idi, bir sürü hukuki sorun çıktı çünkü husumetin kime yöneltilceği konusunda anlaşmazlıklar çıktı.

Şimdi, ayrı bir tüzel kişiliği olan bir başkanlık ama para cezasını verecek olan bir valilik. Bu yanlış bir şey. Bunun da bana göre, düzenlenmesi lazım.

Gene, Geçici 1'inci maddenin (7)'nci fıkrası var. Şimdi, orada diyorsunuz ki: "Başkanlığa tahsis edilen taşınmazların daha önce kiraya verilmesine veya hangi ad altında olursa olsun bu taşınmazların kullandırılmasına ilişkin sözleşmeler bu kanunun yayımı tarihinde başka bir işleme gerek kalmaksızın kendiliğinden sona erer ve bu taşınmazlar 2886 sayılı Kanun'un 75'nci maddesine göre tahliye edilir." Zannediyorum, bu 75'nci madde -belki burada hatırlayan arkadaşlarım olabilir- zorla mülki idare amirlerinin tahliye edileceğine ilişkin. Bu 75'nci madde öyle olmuş olması lazım. Öyle değil mi? Öyle olmuş olması lazım.

Şimdi, bir defa, sözleşme hukukunu siz zedeliyorsunuz. Sözleşme yapmış, efendim, siz diyorsunuz ki: "Bu kanun çıkınca o sözleşme hüküm ifade etmez." Burada hukukçu arkadaşlarım vardır. Bu genel uygulamaya çok aykırı bir husus ve birtakım hukuki sorunlar ortaya çıkarır diye düşünüyorum.

Şimdi, ben, tabii, Komisyona sonra geldim. Şöyle bir kısaca göz attım. Daha çok teknik konular üzerinde durmayı tercih ettim ama şunu tekrar söylemek istiyorum: Bizim tarihimize, tarihî varlıklarımıza önem vermemiz alışkanacak bir husus, onda bir şüphe yok ama bunu konjonktürel olarak yapmalıyım. Şimdi, Çanakkale Belediyesini niye devre dışı tutuyorsunuz? Muhtemelen Çanakkale Belediyesi -Sayın Bakan, şundan kesin eminim- Cumhuriyet Halk Partili değil de Adalet ve Kalkınma Partili olsaydı bir şekilde buraya dâhil edilecekti. Bizim bunları bırakmamız lazım.

Belki konuyla ilgisi yok ama şunu da bir örnek olarak vermek istiyorum: Bakınız, özel idareler kapatıldı. Özel idarelerin taşınır ve taşınmaz mallarının devriyle ilgili bir komisyon kuruldu. Şimdi, lütfen, sizden istirham ediyorum, Sayın Başkan, sizden de, siz, nasıl ifade edeyim...

ÖZCAN YENİÇERİ (Ankara) – İyi bir adamsın.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Öyle mi diyeyim? Ya, peki, Mülkiyeli olduğu için biraz tolerans tanıyayım.

BAŞKAN – Torpil geçin bana.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Torpil geçeyim, peki.

Şimdi, şöyle: Cumhuriyet Halk Partili olan belediyelere devir yapmıyorsunuz ama Adalet ve Kalkınma Partili olan belediyelere devir yapıyorsunuz. Olur mu öyle şey?

ÖZCAN YENİÇERİ (Ankara) – MHP'lilere de yapmıyorlar.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Yapmıyorlar.

Şimdi, bakınız, örnek; İzmir Balçova tesislerini bilirler, İzmir milletvekillerimiz var. İzmir Balçova tesisleri mahalli kaynaklarla yapılmıştır. Allah rahmet eylesin, vefat etti, Vali Hüseyin Ögütçen'in öncülüğünde yapılmış tesislerdir. Arkadaşlarımız bilirler. İzmir'in medarifihtarıdır. Şimdi, büyükşehir belediyesine devretmiyorsunuz. Mahalli kaynakla yapılmış bir tesisi belediyeye devretmiyorsunuz. Hâlbuki, o görevler yani özel idareler tarafından yapılan görevler genel anlamda büyükşehir belediyelerine devredildi. Onu o zaman niye vermiyorsunuz? Benim söyleyeceğim şu: Lütfen bu düzenlemeleri konjonktürel olarak yapmayalım. İşin gereği neyse onu yapalım diyorum ve teşekkür ediyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN – Sayın Serindağ, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, tasarının tümü üzerinde söz almalar tamamlanmıştır.

Enine boyuna, geneli üzerine söz alan arkadaşlar tasarıya ilişkin çeşitli kuşklar, güvensizlikler, olumlular ifade ettiler. Bu arada, benim de aklımda kalan çeşitli hususlar oldu. Muhakkak siz de not almışsınızdır. Mesela, belediye AK PARTİ'li olsaydı katılır mıydı?

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Kesin.

BAŞKAN – Yahut da satır aralarına gizli niyetler gömdünüz mü? Yani bir metin okuması yapıldığında başka tür anlamlar çıkabilir mi? Millîlik meselesi, planlama meselesi, tarihî alan konusu, çok başka konulara da değinildi.

Bütün bunları cevaplamak için, Sayın Bakan, size tekrar söz veriyorum.

Buyurun.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI ÖMER ÇELİK (Adana) – Saygıdeğer Başkanım, saygıdeğer milletvekilleri, değerli arkadaşlar; teşekkür ederim.

Kuşkusuz, saygıdeğer milletvekillerinin eleştirileri ve katkıları önemlidir. İçlerinde son derece, bundan sonrası için de faydalanacağımız, hatta kanun çıktıktan sonra da düzeltmemiz gereken hassasiyetlerle ilgili çok ciddi uyarılar var. Belki çalışma yapmış milletvekillerimiz var, önlerinde kalın dosyalar, metinler vardı. Belki hepsini burada ifade edemediler. Eğer lütfederlerse bu dosyaları ve

çalışmaları almak isteriz. Bizim arkadaşlarımız üzerinde çalışınlar, tutanakların dışında, burayla ilgili, bu kanunla ilgili kendi çalışmalarını bize verilerse onları da değerlendirmeye çalışırız.

Tabii, Çanakkale meselesiyle ilgili ayrıntılı şeyler söylendi. Bizden ve o zaman bizim safımızda, düşman safında savaşmış 39'a yakın ülkeye ait vatandaşlar var şu an. Burada 2 tane perspektif var. Bir tanesi şu: Bu alanın bütünsel bir yaklaşımla tek bir elden yönetilmesi ihtiyacı var. Birincisi bu. Tarihsel kimliğinin yeniden diriltilmesi. Burada Sayın Yeniçeri güzel bir ifade kullandı "mekân şuuru" dedi. Bu "mekân şuuru" kavramı çok önemli bir kavramdır çünkü siyasi sınırlarımız olan Misakımillî'nin dışında tabii medeniyet sınırlarımız bize başka bir şuur veriyor. Çanakkale'yle ilgili yazılmış, başka ülkelerin şairlerinin, edebiyatçılarının, tarihçilerinin yazdıklarına baktığımızda da bunun artık küresel bir ortak payda olduğunu görüyoruz.

Bir tanesi, sayın milletvekillerimizden okumayanlar varsa -eminim hepsi okumuştur ama- çok kıymetli, ben sadece bir bölümünü okuyacağım burada, ama baştan aşağı çok kıymetli.

Pakistan'ın millî şairi Muhammed İkbâl Lahor Meydanı'na gelir ve Lahor Meydanı'nda rüyasını anlatır. Rüyasının büyük bir kısmı öbür dünyaya gittikten sonra Peygamber Efendimiz'in huzurunda Peygamber Efendimiz'in ona bir hitabı vardır. Hitabından sonra Muhammed İkbâl'e "Bana güzel bir koku gibi yaklaştın. Söyle bana ne armağan getirdin?" buyurdular. Buna karşılık Muhammed İkbâl der ki: "Efendim, dünyada huzur ve rahat kalmadı, gönlün arzu ettiği hayat ele geçmiyor. Varlık bahçelerinde binlerce gül, binlerce lale var ama vefasızdır onlar, terk eder bizi renkleri de kokuları da. Efendimiz, bunların yerine bir şey getirdim size. Cennette bile eşî benzeri olmayan bir şişe kan. Bu senin ümmetinin namusudur, şerefidir, vicdanıdır. Bu, Trablusgarp'ta, Çanakkale'de şehit olan askerlerinin kanıdır." Sadece bir tek şairin Çanakkale'ye atfettiği anlam.

Dolayısıyla, doğrudur, burası milletimizin büyüklüğünü göstermektedir buranın Anzaklar'la birlikte bir barış törenine çevrilmesi. Fakat şunu da unutmamak gerekir ki Russell Crowe burayla ilgili bir film çekmek istediğinde de geldiğinde bana söyledi, bu, onun söylediği sözü ondan altı ay evvel bir tarihçi dostumuzla sabaha kadar süren bir sohbetimizin sonunda söylemişti, bir algı kırılması olmasın diye. Russell Crowe'un dediği şeydu: "Evet, bütün buradan siz bir barış projesi çıkardınız ama ben hâlâ kendi kendime soruyorum: Bizim sizin ülkenizde ve topraklarınızda ne işimiz vardı? Biz buraya savaşmaya niye geldik?"

Nihayetinde, şunu unutmamak gerekir ki: Bir milletin varlığına, bir milletin namusuna dönük olarak gerçekleştirilmiş en büyük saldırılardan bir tanesidir bu ve burada Mehmetçik bütün bir varlığını yok sayarak bugünkü millî varlığımızı, bugünkü hayatımızı bize hediye etmiştir. Ama aziz milletimizin büyüklüğü şudur ki: Kendi varlığına dönük en büyük mütecaviz saldırılardan bir tanesinden böylesine yüksek bir barış projesi çıkarmıştır.

Şunu unutmamanız gerekir, Prens Sait Halim Paşa'nın güzel bir sözü vardır: "Tarih sürekli tekrür eden bir şey olsaydı insanı açıklamak için sosyolojiye gerek kalmaz, zooloji yeterli olurdu." der Sait Halim Paşa'mız. Biz bütün bunları şunun için şey yapıyoruz: Tabii, İstiklal Marşı için söyleriz, "Allah bu millete bir daha İstiklal Marşı yazdırmasın." diye ama Çanakkale Savaşı'yla da ilgili, tabii ki Allah milleti bir daha böyle bir tehlikeyle baş başa bırakmasın ama şunu da göstereceğiz ki, bunu anlamak zorundayız ki, bu milletin aziz varlığına, bu milletin var oluşuna dönük bir saldırı olduğunda en zayıf zamanlarımızdan bir tanesinde nasıl bir karşılık verdiğimiz de dünya tarafından iyi anlaşılması gerekiyor; dolayısıyla burası çok boyutlu bir yer.

İkincisi, şöyle bir şey var: Dünyanın neresine gidersek gidelim, bizi, dedesi ya da dedesinin babası Çanakkale'de şehit olmuş birisi buluyor. Bu, insanların bir şekilde Türkiye'yle, geçmişteki imparatorluğumuzla, bu topraklardaki ortak duygudaşlıkla, kaderdaşlıkla, yoldaşlıkla nasıl bir bağ kurduklarını göstermeleri bakımından çok önemlidir. Dolayısıyla burada biz aslında şunu yapmak istiyoruz: Birincisi, kendi millet şuurumuzun yeniden güncellenmesine katkıda bulunmak istiyoruz. Mekânın tarihsel kimliğinin korunmasından çok daha önemlidir bu. Mekânın bir dili var, oradaki taşın dili var, oradaki yapıların dili var. Bunları acaba ne kadar konuşabiliriz? Bu mekânın dili bugün için milletimize ne söylemek istiyor, bunu ne kadar ortaya çıkarabiliriz? Bunun üzerinde hassasiyetle duracağız. Mekânın dile gelmesine çalışacağız.

Diğer bir husus şudur: Tabii ki tarih kitaplarda kaldığı zaman herhangi bir işe yaramıyor, bir gelecek perspektifine dönüşmesi lazım. Özellikle genç arkadaşlarımızın oraya gittikleri zaman bu muharebe niye oldu, herhangi bir savaş mıydı, burada hangi şartlar altında gerçekleşti... Bunu dünyanın sahip olduğu en yüksek teknolojiyle gerçekleştirmek istiyoruz. Mesela, bir dürbünden bakıldığı andan itibaren dürbünden aynı anda çıkarmayı izleyip cephede askerlerle birlikte kendisini aynı cephenin içerisinde hissedebilecek ya da bir turist kafesi giderken diyelim ki gençlerden oluşan, onlara "Bir dakika durun, Mustafa Kemal askerleriyle geçiyor." denildiğinde önlerinden hologramla o askerler geçecekler ya da bizzat canlı, orada tiyatro oyuncularını, gençler herhangi bir tabyaya girdiğinde, bulgur çorbası içerken "buyurun" diyecekler. Trablusgarp'tan gelmiş bir asker, Kut'ül Ammare'den gelmiş bir asker,

Filistin'den gelmiş bir asker orada ne yaptıklarını anlatacaklar. Bu bakımdan tarihsel alanın kimliğinin uygun bir şekilde korunması ve geliştirilmesi çok önemli.

Bir de, restorasyon yetmiyor. Restorasyonun dışında bir işlev verilmesi lazım. Yoksa geçmiş yıllarda restore edilmiş çok güzel yerler var fakat bir işlev verilmediği için, bir canlılık katılmadığı için harcanan emek de boşa gitmiş, bugün de maalesef işlevsiz hâle gelmiş. Önemli olan orasının bir açık hava müzesi, bir tema parkı olarak yapılandırılması. Şimdiye kadar tabii ki bütün hükümetlere, burada bir tane taş dahi oraya koyan herkese minnet ve şükran ifade ediyoruz. Şimdiye kadar hakikaten orada bizim hükümetlerimiz döneminde Orman Bakanlığımızın çok önemli çalışmaları oldu, çok yüksek miktarlarda bütçelerle hâlen de yürüyen çalışmaları var. Orada Millî Savunma Bakanlığımız var, Tarım Bakanlığımız var, biz varız.

İhtiyaç şundan hasıl oldu: Buranın, birincisi, bu bahsettiğim kimlikle uluslararası sisteme mal edilmesi. Burada buna ek olarak şunu yapmak istiyoruz bu barış mesajını dünyaya vermek için: Her sene otuz dokuz ülkenin devlet ve hükümet başkanlarının katıldığı bir anma törenini dünya standartlarında gerçekleştirmek istiyoruz.

Saygıdeğer milletvekilleri izlemişlerdir eşitli ülkelerde bu ara özellikle İkinci Dünya Savaşı'yla ilgili, anmalarla ilgili törenlerin nasıl yapıldığı hususunu. Biz hem buradaki şehitlere minnet duygumuzu ifade eden ama aynı zamanda da tüm bu uluslararası sistemin unsurlarıyla birlikte Çanakkale'deki mesajı oradaki bütün devlet ve hükümet başkanlarıyla birlikte selamlayan bir vizyon orada ortaya koymak istiyoruz. Bu gelinen nokta da şu olmuştur, pek çok arkadaşımız da bunu ifade ettiler, problem şudur: Aktarılan bütçelerde problem yok. Buraya herkesin yaklaşımında bir problem yok. Orman Bakanlığı bu konuda çok hassas, Sayın Bakanımız çok hassas, Millî Savunma Bakanlığı, Genelkurmayımız çok hassas, biz çok hassasız, hepimiz çok hassasız. Fakat gelinen nokta şudur: Her bir projede ya da bir işlev verilmesinde oturup uzun uzun tartışmalar yapıp, büyük vakitler ayırıp fakat çok sınırlı kararlar almak durumunda kalıyoruz; o sebeple buranın tek bir elden yönetilmesi gerekiyor. Bakanlar Kurulunda ve diğer mekanizmalarda uzun tartışmaların sonunda - buranın millî park niteliğiyle ilgili zaten koruma faaliyetleri sürüyor fakat- buranın ihtiyaç duyduğu ruhun buraya verilmesi bakımından bu görevin Kültür Bakanlığına ait olduğu kararına varıldı. Şimdi, eksik olan buydu yani koordinasyonun tek elden yürütülmesi. Tabii ki diğer bakanlıkların işlevleri devam ediyor, diğer bakanlıkların işlevleri devam edecek.

Şimdi, bazı meseleler var. Doğrusunu söylemek gerekirse Türkiye'de tartışılmış, tartışılmasıyla ilgili zihinsel kovalar dolmuş ve taşmış; bu öyle bir meseleydi. Yani hani "Sempozyum yapıldı mı, başka bir şey yapıldı mı?" diyorsunuz. Buradaki literatür, buradaki talepler, bize gelen raporlar, bize gönderilen istekler hakikaten benim Bakanlığa başladığım süre içerisinde önümdeki en büyük dosyayı oluşturuyordu. Aynı şekilde Millî Savunma Bakanlığı, Orman Bakanlığı burayla ilgili büyük bir kapasiteye sahip, bilgi birikimine sahip. Zaten burada ne yapılacağı tam hatlarıyla belli. Buradaki problem bunun nasıl yapılacağıyla ilgili. Yapmada problem, eyleme geçilmede problem vardı. Buna bu sebeple ihtiyaç duyuldu. Ve doğrusunu söylemek gerekirse, şunu söylemek isterim: Benim Bakanlığım adına gelmiş bir tasarı olduğu için değil, ben de şöyle bir görüş belirttim, dedim ki: Burası tek elden yönetilsin ama ister biz olalım ister başka bir bakanlık olsun ama tek elden yönetilsin. Bu önemliydi ve bence devrimci bir adım atılmıştır, bu tarihsel mirasa sahip çıkmak bakımından. Yani düşünebilir musunuz abidenin yapımının tamamlanmasında gazetenin yaptığı kampanyaya ihtiyaç duyulan günlerden bugün -bu bütçe rakamlarını burada tekrar etmek istemiyorum sayın milletvekillerine tek tek iletirim- böylesine titizlenilen bir noktaya gelmiş bulunuyoruz.

Şimdi, bu bahsedilen değerli arkadaşlarımızın eleştirisi olarak gündeme getirdiği konuların, özellikle tarihî alan ve diğer konularla ilgili hususların biz bu tasarının en kuvvetli tarafı olduğunu düşünüyoruz, en güçlü tarafı olduğunu düşünüyoruz. Şimdi bir kere burada "tarihî alan" tanımı herhangi bir tereddüde yer vermeden tanımlanmıştır. Biraz evvel bahsedilen o rakamlar, ölçekler, haritalar, 1.400 noktadan koordinat verilerek bunun tam olarak tespit edilmesi orada hiçbir şekilde bir tartışmaya yol açmayacak şekilde ortaya konulmuştur. Zaten daha önce millî park sınırları içerisinde kalan alanın tamamına "tarihî alan" denilmiştir; ona rağmen de bu koordinatlar verilmiştir. Dolayısıyla saygıdeğer milletvekillerinin şundan hiçbir kuşkuları olmasın. Böyle şeyler ifade edildi, ben buna üzülüm ama ifade edilmesinin de siyaseten gerekli olduğu ifade ediliyorsa bunu da saygıyla karşılıyorum. "Acaba bu alanın genişletilmesi ya da daraltılması söz konusu olacak mı?" gibisinden. Niçin üzüntüyle karşılıyorum? Şunun için: Buraya verdiğimiz hassasiyet bakımından böyle bir tartışma bence bizim hassasiyetimizin yanında ifade edilmemesi gereken bir tartışma biçimidir ama eğer bu burayla ilgili bir hassasiyeti tabii ki ifade ediyorsa, buranın korunmasıyla ilgili, tamamen garanti altına alınmasıyla ilgili, buna da tabii ki saygıyla yaklaşırız ama 1.400 noktadan koordinat verilmiştir eklerde, haritalar verilmiştir. Millî park alanının tamamı, burasının tarihî alan olarak tanımlanması ifade edilmiştir. Tabii ki diğer millî parklarla karışmaması için de başka bir şekilde ifade edilmiştir.

Şimdi deniliyor ki: Millî park ifadesi neden kaldırıldı? Tam da girişte yaptığım izahattan dolayı kaldırılmıştır. Burada bir şey çok önemlidir. Millî park vasfı kaldırılmamıştır yani millî park olarak korunan ne varsa aynen korunmaktadır, vasfı olarak ve nitelik olarak aynen korunmaktadır. Sadece bu alandaki yetki Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Millî Parklar Genel Müdürlüğünden Kültür ve Turizm Bakanlığına devredilmiştir. Bu da tek bir elden yönetme perspektifimizin neticesidir. Millî parklarda uyulması gereken bütün kurallar aynı şekilde bu yasada da yer almaktadır. Bütün amaç, yetki karmaşasını ve yetki dağılımını önlemek ve tek elden yönetimini sağlamaktır. Bakın zaman zaman şu oluyor: İşte çeşitli bakanlar bazı meselelerle ilgili bir araya geliyor, karar almaya çalışıyoruz. Bu süreçler tabii ki her bakanlığın perspektifi farklı olduğu için uzuyor. Burada artık yapılanların, yapılması gerekenlerin ne olduğu belli olduğu için, tarihsel ve kültürel kimliği ne olduğu belli olduğu için bunun uzamaması için bu şekilde bir tedbire başvurulmuştur.

Şimdi esasında şöyle bir burada model var, o bakımdan devrimci bir model. Normalde belki 2015 törenlerini yapacak esnek bir ajans kurulacaktı ama kurulduktan sonra bu ajans kendisini ajans olduğu için altı ay sonra lağvedecekti.

Şimdi, şöyle bir model burada üretilmiştir ve üzerinde çok titizlikle çalışılmıştır. Bir ajans kadar esnek ve hızlı çalışabilen, engelleri hızlı aşabilen ama aynı zamanda da ajans gibi geçici olmayan, kalıcılığı garanti altına alınmış bir modeldir bu.

Şimdi, bir şey söyleniyor, "Her türlü plan yetkisi neden Bakanlığa veriliyor?" diye. Alanın yetki ve yönetiminde herhangi bir karışıklık ortaya çıkmasın, yetki çatışması ortaya çıkmasın, farklı kurumların alana ilişkin perspektifleri farklı planlamalara konu olmasın, böylece daha hızlı karar alınsın ve buranın yönetilmesiyle ilgili bütünsel perspektif uygulansın diye bu maddede bu şekilde koyulmuştur.

Bazı şeyler ifade edildi hani "Maden vesaire çıkarılmasıyla ilgili garanti var mı?" diye. Zaten maddelerde açıkça yazıyor, bunların hepsi yasaktır, buranın tarihsel kimliğinin garanti altına alınması, koruma altına alınması için her türlü tedbir koyulmuştur.

Koruma kurullarının yetkileri tamamen devam ediyor, uygulamada sürecin daha hızlı yürütülmesi için, Başkanlığa bu yetki veriliyor ama koruma kurulları kesinlikle devre dışı bırakılmamaktadır. Koruma kurulları Türkiye'nin her alanında olduğu gibi burada da korumayla ilgili konularda tamamen yetkilidir. Şunu da unutmamak gerekir: Burada Başkanlık planları hazırlayacak ama bunun onayı nihayetinde Bakanlıktadır yani netice itibarıyla onayacak olan kurum Bakanlıktır.

Şimdi, bu niçin bu bakanlıkları koyduk? Bunların her birinin orada bir ilgisi var. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığıyla ilgili konu geçti, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı biliyorsunuz şehitliklerden de sorumlu. Dolayısıyla, şehitliklerin yönetimiyle ilgili kapasitesinden doğrudan faydalanmak istiyoruz. Ayrıca, herhangi bir toplantıda başka bir bakanlığın görüşüne ihtiyaç duyulursa onun da çağrılmasında herhangi bir sakınca olmayacaktır. Çanakkale Belediyesinin bu alanla ilgili hiçbir işlevi, yetkisi ve fonksiyonu yoktur yani Çanakkale Belediyesinin orada yapacağı bir iş yoktur. Çünkü, buradaki yetki Başkanlığına devredilmiştir. Eceabat Belediyesinin kendi sınırları içerisinde yetkisi var ama tarihî alanla ilgili tek tasarruf Başkanlıktadır. Yerleşmeden bahsediyorsak yerleşmenin en çarpıcı örneği Başkanlığın Çanakkale'de kurulmasıdır, Ankara'dan yönetilmemesidir. Başkanlık, eğer bu perspektiften bakarsak Çanakkale'ye ait bir kurum olmaktadır yani mekânıyla orada olacaktır, bütün altyapısıyla, üstyapısıyla orada olacaktır.

Koordinasyon Kurulu ilgili bakanlıkların üst düzey temsilcilerinin yer aldığı sadece alana yönelik ve alanda yapılacak faaliyetlere yönelik karar alacak bir kuruldur. Mesela, şeyden bahsedildi Genelkurmay niçin yok? Genelkurmay Başbakanlığa bağlıdır, Başbakanlık oradadır. Türk Tarih Kurumundan bahsedildi, Başbakanlığa bağlıdır, Başbakanlık oradadır. Ayrıca, spesifik olarak... En önemlisi de şu tabii: Millî Savunma Bakanlığı Müsteşarlığı oradadır, Millî Savunma Bakanlığı Müsteşarlığının da burada doğrusunu söylemek gerekirse Sayın Bakana ve Bakanlığına teşekkürlerimi sunarım, aynı Orman Bakanlığı gibi onlar da buranın tek elden yönetilmesi hususunda çok büyük işiyakla olumlu bir görüş verdiler ve her türlü katkıyı yapacaklarını söylediler. Tabii ki, alan, belediye başkanlıklarının görev ve yetki alanına girmemektedir. Başkanlığın görevi tarihsel alanla ilgilidir, belediye sınırları ve mücavir alanlarda yapılacak işlerde belediyelerin yetkileri korunuyor. Ha, burada sayın milletvekillerimizden bir tanesi "Öyle olmasa bile ileride acaba tarihî alan sınırı genişletilerek belediyenin yetkisinin gaspı söz konusu olabilir mi?" dedi. Olamaz çünkü 1.400 noktadan tarihî alanın sınırı belirlenmiştir, hiçbir şekilde yani neredeyse bu milimetrik bir tanımlamadır ne artırılabilir ne azaltılabilir.

Şimdi, çalışanlarla ilgili söylenen şey iki noktada toplanıyor. Birincisi: Memur olmaları gerekliliğiyle ilgili. İkincisi: "Kültür ve Turizm Bakanlığının dışında niçin ihtiyaç duyuluyor?" diye. Bizim burada tamamen konuya dönük nitelikli personele ihtiyacımız var. Biz bunu kamudan bulabiliyorsak kamudan, özel sektörden bulabiliyorsak özel sektörden, kendi Bakanlığımızdan bulabiliyorsak kendi Bakanlığımızdan ama başka bir bakanlıkta hakikaten burası için katkı sağlayacak nitelikli bir arkadaşımız varsa oradan temin etmek üzere esnek bir model kurduk. Bunun en önemli taraflarından bir tanesi bu modelin esnekliği yani burada yapılması gereken işlerin artık gecikmemesi için buna ihtiyaç duyduk ve bu hareket kabiliyetini bu kuruma bu sebeple verdik.

Sayın milletvekilimiz Başkanın hani tarihçi olması benzer hassasiyetler... Kuşkusuz burası tarihçilerle yakın istişare içerisinde, harp tarihçileriyle, Çanakkale tarihiyle ilgili kimselerle. Başkanın tarihçi olması ya da olmamasıyla ilgili bir şey yok ama Başkanın şu niteliklere sahip olması gerekiyor tabii ki: Hem bu işlerden biraz anlayacak ama oradaki planlama meselesinde, o restorasyonların yürütülmesinde özellikle plan mantığı konusunda da yetkili birisinin olması gerektiğini doğrusunu söylemek gerekirse gözetiyoruz.

Şimdi, burada Meclis içinden de olur, Meclis dışından da olur, burayla ilgili görüş bildirecek, şimdiden bu yasa tasarısının kamuoyunda duyulmasından sonra görüşlerini rapor olarak ileten pek çok tarihçiler de var. Bizim arkadaşlarımız şimdiden onlarla görüşüyorlar, bu zaten bu şekilde yakın istişareyle ilgili gidecek bir şeydir, nihayetinde harp tarihiyle ilgili mutlak suretle yoğun bir istişare içerisinde bulunmak gerekiyor. Bu istişarelerin sürmesinde hiçbir şekilde yok, tam tersine bunlar zorunlu ihtiyaçlarımız, zaten bunlar olmazsa biz bu işi yürütemeyiz.

Şimdi, şunu sordu saygıdeğer bir milletvekilimiz: “Lozan Antlaşması” dedi, Lozan uluslararası bir antlaşmadır ve devletin kurucu antlaşmasıdır. Dolayısıyla, ister yasal ister anayasal hiçbir düzenleme Lozan’a etki edemez, Lozan kurucu antlaşmadır, devletin kurucu antlaşmasıdır. Kurucu antlaşma olmasının ötesinde niteliği itibarıyla uluslararası antlaşmadır, yasanın, Anayasa’nın üstündedir, zaten bununla ilgili herhangi bir şey söz konusu olamaz.

Bunun dışında spesifik olarak sorulan şeyler vardı yani “Buradaki işte doğal park niteliği, tarihsel sit olması niteliği, doğal sit olması niteliği, bunlarla ilgili bir karmaşa söz konusu olacak mıdır?” diye. Bunların hiçbirisi zaten hem kültürel sit olma niteliği hem doğal sit olma niteliğiyle ilgili bütün bu vasıflarını koruyacak olan şey zaten bu Başkanlığın ta kendisidir. Ama, burada mesela, maden mi açılacak, 3’üncü maddenin (1)’inci fıkrasının (c) bendinde kıyılarda ne yapılacağı ve nelerin yapılamayacağı çok açık bir şekilde söyleniyor.

Bu kira sözleşmelerini zaten açık bir şekilde söyledik onu. Bunlar iptal ediliyor ancak tahliye işlemleri yeniden yapılanana kadar bu sürece yayılarak gerçekleştirilecek. Orada Orman ve Su İşleri Bakanlığının ve Tarım Bakanlığının işlevleri bundan sonrasında da aynen devam edecek.

Bir de tabii, önemli bir mesele gazi köyler meselesi. Gazi köylerin ekonomik olarak geliştirilmesi için de buraya hükümler koyduk yani gazi köylere dönük nasıl bir perspektif geliştirebiliriz. İşte Tarım Bakanlığı ve Orman Bakanlığıyla bunların ekonomik olarak gelişmesi için de nasıl bir perspektif ortaya koyabiliriz diye birtakım düşünceler üretmeye çalışacağız.

Şimdi, burada açık ve net söylemek gerekirse, buradaki istisnaların tamamı bu bahsettiğim çerçevenin ürünüdür yani buranın esnek hareket edebilmesi, hızlı hareket edebilmesi, normal bürokratik mekanizmaların içerisinde bu işlerin aksamaması için. Çünkü, bir yeri bitiriyorsunuz, işlev vermeden başka bir yere geçtiğinizde öbür tarafın, bitirdiğiniz yerin bir müddet sonra yeniden bozulmaya başladığını görüyorsunuz. Şu hususta hiçbir şey yok: Saygıdeğer milletvekillerinin incelemelerine de teşekkür ederim. Kuşkusuz bu eleştiriler getirilecek, ben Kültür Bakanı olarak bu eleştirilerin hepsinin buraya dönük hassasiyetin bir ürünü olduğunu düşünmekteyim Sayın Başkanım, hepsini hassasiyetle not aldım. Genel perspektifimiz, genel yaklaşımımız bu şekildedir, inşallah hayırlı olur.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Bir şeyi duymadım. “Millî park vasfı kaldırılmamıştır mı?” dediniz?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI ÖMER ÇELİK (Adana) – Evet.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Ama yasada “kaldırılmıştır” diyor.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI ÖMER ÇELİK (Adana) – Bakın, “millî park vasfı” dediğim şu: Bir millî park yani Millî Park Kanunu’yla neyi koruyorsak korumaya devam ediyoruz. Yani, şunu kimse diyemez: Millî parkta 9 tane şey korunuyordu da siz bunu 8’e indirdiniz.

HALUK EYİDOĞAN (İstanbul) – Ama “vasfı” diyorsunuz Sayın Bakan.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI ÖMER ÇELİK (Adana) – İşte, nitelikten bahsediyorum.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – O zaman o cümleyi değiştirmek lazım o kanunda.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI ÖMER ÇELİK (Adana) – Nitelikten bahsediyorum. Orada da 2 kelimeyi yan yana kullandım, vasıftan sonra noktalı virgül geliyor, nitelik diye devam ediyor. Şunu kastediyorum...

HALUK EYİDOĞAN (İstanbul) – “Kimlik” diyelim.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI ÖMER ÇELİK (Adana) – Tamam, “kimlik” diyelim Sayın Milletvekilim ama izah ettim size.

HALUK EYİDOĞAN (İstanbul) – Ama kimliktir onu kaldırıyoruz diyorsunuz.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI ÖMER ÇELİK (Adana) – Hayır, isterseniz o zaman şöyle bir şey yapalım: “Vasf”, “nitelik”, “kimlik” kelimeleri konusunda ayrı bir tartışma yapalım. Ben doğru cümle kullandığımı düşünüyorum. Ama, kastettiğim şu...

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Yanlış kullanıyorsunuz.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI ÖMER ÇELİK (Adana) – Aynen şunu söyledim sayın milletvekilim, dedim ki: Orayla ilgili ne korunuyorsa aynı şekilde korunmaya devam edilmektedir, sadece, aynen arkasından şu cümleyi ekledim: “Yetki Kültür ve Turizm Bakanlığına devredilmektedir.” Cümle aynen bu şekildedir, tutanaklardan da bakılabilir.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Gazi köylerimizle ilgili sıkıntılar...

BAŞKAN – Affedersiniz...

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Burada muallak...

BAŞKAN - Arkadaşlar, zaten maddeler üzerine de konuşacağız, orada herkes görüşlerini açıklayacak, cevaplar da verilecek. Karşılıklı görüşmeye...

MEHMET VOLKAN CANALIOĞLU (Trabzon) – Karşılık değil. Sayın Bakanımızın bir cümlesine ben bir şey söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Bir cümle mi?

MEHMET VOLKAN CANALIOĞLU (Trabzon) – Bir cümle.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Canalıoğlu.

MEHMET VOLKAN CANALIOĞLU (Trabzon) – Sayın Bakanımız “Belediyenin orada bir yaptırımı, bir dahli yok.” dedi. Bu kurulacak başkanlığın ismi “Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı” olduğuna göre, Çanakkale Belediye Başkanı ne olarak anılıyor, “Çanakkale Belediyesi” olarak anılmıyor mu?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Böyle soru-cevap şeklinde gitmeyelim. Bunlar zaten konuşulur.

MEHMET VOLKAN CANALIOĞLU (Trabzon) – Soru sormadım.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Serindağ, bir...

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – İki cümle, benimki iki cümle.

ÖZCAN YENİÇERİ (Ankara) – Üç cümle de ben ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN – İki cümle söyleyecek.

Buyurun Sayın Serindağ.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, bir yanlışlığı düzeltmek için ifade etmek istiyorum. Şimdi, Sayın Bakan, şöyle: Şehitlikleri Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı idare etmiyor. Sadece Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı şehit ve yakınlarıyla ilgili sosyal yardımları düzenleyen bir birime sahip. Bizim bu farkı böyle düzeltmemiz lazım.

İkincisi, kurulacak bir idarenin merkezinin, efendim, taşrada olmuş olması onun bir yerel yönetim olduğu anlamına gelmez. Bizim Anayasamızda yerel yönetimlerin tanımı yapılmış. Naci Hocam gayet güzel bilir, yerel yönetim nedir? Genel karar organları halk tarafından seçilmiş yönetimlerdir. Onun için, bu bir yerel yönetim birimi değil yani bu bir yerleşme değil. Bunu ben düzeltmek istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkürler.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI ÖMER ÇELİK (Adana) – Sayın Başkanım, bedelli askerlikten gelen gelir şu sebeple, şehitliklerin ihyası için Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına devredilmiştir.

Bu bilgiyi Komisyonun bilgisine sunarım.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Daha bu mevzuları konuşacağız.

Özcan Bey, katkı mı yapmak istiyorsunuz?

ÖZCAN YENİÇERİ (Ankara) – Evet.

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZCAN YENİÇERİ (Ankara) – Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Bir cümle.

ÖZCAN YENİÇERİ (Ankara) – “Üç cümle.” demişim.

BAŞKAN– Peki.

ÖZCAN YENİÇERİ (Ankara) – Şimdi, Sayın Bakanım, yani bir taslak hazırlanmış, Allah razı olsun kim hazırladıysa, niyet de iyi yani iyiye de götürecek fakat bunları savunmak için kırk dereden su getirmeye de hiç gerek yok. Yani “Tarih Kurumu niye orada yok?” diyorum, çok haklı bir soru. “Belediye, yerel yönetim, halk niye orada yok?” diyorum, çok haklı bir soru. “Efendim, işte, Başbakanlığa bağlı.” Siz de Başbakanlığa bağlısınız, siz de olmayın o zaman.

Yani şimdi burada “Ya, tamam arkadaşlar, şuraya da Tarih Kurumunu koyalım.” deseniz kıyamet mi kopar?

MEHMET DANİŞ (Çanakkale) – Sayın Başkanım, dört cümle de ben konuşabilir miyim?

BAŞKAN – Cümleler tamam artık yani.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Sayın Başkanım, ben de söz istemişim.

BAŞKAN – Yok, hayır, lütfen.

ÖZCAN YENİÇERİ (Ankara) – Şimdi, bu Eceabat Belediyesinin yani orada taşın altına elini koymaları gerekir bu insanların, onun ucundan tutmaları gerekir.

Benim söylemek istediğim, halkla bütünleşmediği sürece projelerin ve yasaların -ne olursa olsun- geleceği olmaz. Onun için, halkla bütünleştirecek, halkın kabul edeceği, halkın içinde olabileceği bir komisyonu, bir kuralı, bir kurulu biz oluşturmak durumundayız. Bana göre bunları da koymak gerekiyor, ilave etmek gerekiyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Özcan Bey.

Arkadaşlar, izin verirsiniz, zaten maddeler üzerine konuşacağız, arkadaşlar orada görüşlerini beyan edebilirler. Muhakkak söylenecek başka sözler de olabilir. Ben de birkaç cümle ifade edeyim.

Bundan yıllarca önce Resim ve Heykel Müzesi’nde bir Türk halk müziği konserine katılmışım. Katılanlar devletin seçkin zevatıydı. Konser başladı, kemaliciydi herkes konseri izliyor. “Kemaliciydi” dediğim, sahnenin ve salonun çok kesin hatlı bir şekilde birbirinden ayrıldığı, konseri izleyenlerin devletin vakarına ve ciddiyetine yakışır bir şekilde konsere eşlik etmedikleri, sadece dinledikleri; konseri icra edenlerin de arada “Salondan acaba bize bir karşılık gelir mi?” diye çeşitli imalar ve dolaylı sunmalarına rağmen salondan herhangi bir karşılığın gelmediği bir konserdi. Konser böylece devam ederken koro “Çanakkale İçinde Vurdular Beni” türküsüne geçti. O türküye geçişle birlikte bütün o kemaliciydi, devlete has tavır ortadan kalktı ve oradaki herkes bu türküye eşlik etti, muhteşem bir koro teşekkür etti.

Hakikaten, bu, Çanakkale’nin sadece geçmişte kalmadığını, günümüzde de yaşamaya devam ettiğini ortaya koyan bir örnek olarak benim de hafızama yerleşti. Esasen ben burada yapmış olduğumuz bu konuşmaları da bu konserin devamı mahiyetinde görüyor ve herkese çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, izin verirsiniz, tasarının tümü üzerine görüşmeler tamamlandığı için maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Alt komisyon ne oldu?

BAŞKAN – Efendim, biliyorsunuz, onu yangından mal kaçırır gibi kaçırıyoruz Fatma Nur Hanım.

Tasarının maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir ancak maddeler üzerinde görüşmeye başlamadan önce Başkanlığımıza verilmiş, alt komisyon kurulmasına dair bir önerge bulunmaktadır. Şimdi bu önergeyi okutup işleme alacağım.

Buyurun.

Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/927) esas numaralı Kanun Tasarısı’nın alt komisyona havale edilmesini arz ve teklif ederiz.

Fatma Nur Serter

İstanbul

BAŞKAN – Fatma Nur Hanım’ın önergesini okuduk.

Bu önerge doğrultusunda alt komisyon kurulmasını kabul edenler... Kabul etmeyenler...

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Siz azınlıkta kaldınız.

BAŞKAN – Yok, çođunluktaız.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Bir daha sayın isterseniz.

BAŞKAN – Sonuç, alt komisyon kurulmaması, önerge kabul edilmemiŐtir.

Maddelerine geçeceğiz. “Geeceđiz.” diyorum çünkü toplantıyı burada hitama erdirip salı günü saat 15.15’te tekrar aynı yerde, bu romantik mekânda toplanmak üzere tekrar herkese çok teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 17.37